

Eviran luomuvalvonnan asiakaskysely 2011, vapaat vastaukset

1. Mikä on mielestäsi luomuvalvonnan tavoite?

täyttää lain valvonta vaatimukset ja varmistaa luomutuotteiden luomuisuus pitäisi tukea osaltaan koko luomusektoria, ei yrittää tappaa sitä

et tuotettu tuote on luomutuotettua

LUOMUTUOTTEET, KAIKILLA SAMAT SÄÄNNÖT

Varmistaa, että se mitä luomuna myydään, on oikeasti luomua.

Luoda luomutuotteille uskottavuus

NEUVONTA JA APU VILJELIJÄLLE LUONNONMUKAISEN TUOTANNON EHTOJEN TOTEUTTAMISEEN. TAKUUTODISTUS KULUTTAJALLE.

Varmistaa, että tuotettu tuote täyttää luomulle asetetut vaatimukset

Valvoa että toiminta tiloilla toimii luomuvaatimusten puitteissa. Neuvonta on myös osa tästä.

tuotteen aitouden toteaminen, luomuneuvonta

Valvoa, että luonnonmukaisesti tuotetut tuotteet ja tuotanto täyttävät sille vaaditut ehdot.

Luomutuet maksetaan tuotannolle jonka säännöt täytyvä. Tärkeämpää on peltojen ja eläinten asiallinen hoito kuin paperien täydellisyys. Kuluttaja saa nimenomaan sellaisia tuotteita kuin hän luomukuluttajana olettaa olevan sääntöjen mukaisia

Että lopputuote vastaa kuluttajan vaatimuksia.

Siirtyminen yhä luomumpaan viljelyyn.

osoittaa kuluttajille että suomalainen luomu on todella luomua

Markkinoilla olevien luomutuotteiden aitous. Tarkastajan ammattitaidosta riippuen valvontatilaisuus voi olla myös tilalle hyödyllinen "kehityskeskusrelu"

Turvata luomuelintarvikkeiden aitous ja tuotettujen tuotteiden alkuperä. Kotimaisuus ja lähiruoka.

Varmistaa että viljelijä noudattaa luomusäädöksiä

Läpinäkyvyys, jäljitettävyys, uskottavuus kuluttajille

varmistaa, että tuotteet ovat todella luomualkuperää

Valvoa, että luomu-merkintään oikeuttavat vaatimukset täyttyvät tuotantoketjun joka vaiheessa

Luomuvalvonnan avulla varmistetaan, että luomualalla toimitaan rehellisesti ja yhdenmukaisia pelisääntöjä noudattaen.

Taata turvallisia tuotteita kuluttajille, antaa tae siitä, että tuote on todella luomua

Ainakin tavoitteena pitäisi olla kertoa kuluttajille tuotteen olevan vapaa torjunta- ym aineista.

Valvoa, että tuotanto-ohjeita noudatetaan.

Varmistaa, että kuluttaja oikeasti saa luomutuotetta, eikä luomuksi väitettyä tuotetta.

että asiakas pystyy luottamaan tuoteeseen

Vaikeuttaa aidon ruuan saamista kuluttajien ulottuville bakteerihysterian varjolla.

Tärkein: Turvata eettinen kotieläintuotanto. Ja ylläpitää kuluttajan luottamusta siihen.

Varmistaa että luomuksi markkinoitu tai nimetty tuote on oikeasti luomutuotettua.

Turvata puhtaat elintarvikkeet pellolta pöytään periaatteella.

Tuottaa luotettavasti puhtaita elintarvikkeita sekä pitää luonto (pellot) puhtaina "myrkyistä".

Rehellisyyden varmistaminen

Varmistaa lisäaineeton tuotanto ja estää geenimanipuloitujen raaka-aineiden joutuminen luomutuotteisiin.

Puhdas tuotanto

Turvata Luomun aitous

ohjata ja valvoa tuottajaa oikeaan suuntaan

Varmistaa, että luomu merkityt tuotteet tuotetaan luomu sääntöjen mukaan. Ehkä myös ohjeistaa ja neuvoo hyvin tuotantotapoihin.

Huolehtia, että luomuna myyty on luomuna tuotettua ja tuottajat noudattavat luomusta säädettyjä määräyksiä.

Varmistaa ovatko luomutuotannon tuotantotavat sovitun mukaiset sekä opastaa ja ennaltaehkäistä virheitä. Ei ajateta asiakasta miinaan.

Estää kuluttajan harhaanjohtaminen alkuperän, tuotantotavan ja hinnan puolesta

Varmistaa että tuotteet ovat luomua, ovat viljelty ja tuotettu luomuvaatimusten mukaisesti, ja pysyvät erillään ei-luomutuotteista

Valvotaan, että säännöksiä noudatetaan.

Kuluttajana oletan valvonnassa valvottavan, että myytävä tuote on viljelty luomutuotteen edellyttämällä tavalla.

Valvoa että tuotteet pitävät riittävän hyvän laadun ja että tuotteet eivät aiheuta varaa ihmisille tai eläimille.

Auttaa luomaan kaikille luomuvalvonnan alaisille tahoille toimivat pelisäännöt ja turvaa kuluttajille korkealaatuiset tuotteet ja suojaa kuluttajia luonnonmukaisesti toimivan tuottajan, pakkaajan, valmistuttajan tai kauppiaan ammattinimikkeen väärinkäytältä.

Puhtaus luomuun.

Varmistaa luomutuotteina myytävien tuotteiden osalta, että tuotteet on tuotettu luonnonmukaisella tavalla.

Varmistaa että luomu on oikeasti totta

Valvotaan, että tuote tuotetaan luomusopimuksen mukaisesti. Samalla se on neuvontatilaisuus.

Tukea luomutuotantoa

Valvoa luomutuotannon oikeellisuutta.

VALVOA ETTÄ LUOMUNA MYYTÄVÄT TUOTTEET OVAT TUOTETTU JA KÄSITELTY ANNETTUIEN OHJEIDEN MUKAISESTI

---

tarkistaa, että luomuehdot täyttyvät

Varmistaa se, että luomu on todellakin luomua eikä tuotannossa käytetä mitään kiellettyjä aineita ja näin kuluttajia huijata.

Virallisesti kai osoittaa kuluttajille jotain elintarviketurvallisuuteen liittyvää. Tosiasiassa saada työtä tyhjämpäiväisille valtion varoja haaskaaville virkamiehille (sekä tarkastajille että uusien pelisääntöjen kehittelijöille).

Turvallinen ravinto, että voi uskoa tuotteen olevan luomua.

Valvoa että toimitaan luomu periaatteiden mukaan.

Varmistaa luomun luotettavuus

---

varmistaa, että Suomessa tapahtuva luomuviljely/kasvatus täyttää EU:n määräämät tuotantoehdot

---

Taata, että luomumerkillä merkitty tuote on oikeasti luomua.

Taata kuluttajalle luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden luonnonmukaisuus!

Varmistaa kuluttajalle tuotantoehtoien täytyminen

Varmistaa, että tuotanto/toiminta on säädöksen mukaista, jotta kuluttajat voivat luottaa tuotantotavan olevan sen, mitä on luvattu.

Pystyä osoittamaan kuluttajille, että tuote on tuotettu luomusäännösten mukaan.

Pitää luomu luomuna

Valvoa että luomuna myytävä tuote on luomua.

Seurataan että säädöksiä puhtaasti tuotetusta ruuasta noudatetaan.

Turvata kuluttajille luonnonmukaisesti tuotettu tuote.

Puhdas Suomalainen elintarvike

Saada ensiluokkaisia tuotteita kuluttajalle. Tuotteiden tulee täyttää luomuelintarvikkeille asetetut vaatimukset. Tuote on aidosti luomutuote.

---

todentaa luomuvaatimusten täyttäminen, että tuotteet ovat oikeasti luomua

---

Viljelijän tietämyksen lisääminen, ehtojen valvonta. Proagrian elättäminen

---

Luottamus. Jos, ja kun ostan luomutuotteita, toivon, että ne todella ovat luomutuotteita. Sama luottamus pätee muuhunkin tuotantoon tai yleensäkin elintarvikkeiden jäljitettävyyteen.

---

varmistaa luomun ja tavanomaisen viljelyn ero

Luomuvalvonnan tavoitteena tulee olla varmuus siitä, että luomutuotteena myytävä tuote on todella tuotettu luomumenetelmin. Koska luomutuotteet ovat yleensä muita tuotteita kalliimpia on riskinä, että normaalituote myydään luomuna asiakasta huijaten. Tämän takia on ensiarvoisen tärkeää, että asiakas voi olla varma ostamansa luomutuotteen alkuperästä.

Valvoa että luomuehtoja noudatetaan ja sitä kautta savuttaa kuluttajien luottamus luomutuotteiden aitouteen.

Varmistaa luomuehtojen toteutuminen ja samalla myös neuvonnallisia tavoitteita on saavutettavissa jos osaa kysellä.

Että suomalaiset voisivat syödä turvallisesti tuotettua puhdasta ruokaa.

Varmistaa, ettei myydä tavanomaisesti tuotettuja tuotteita luomuna

Sillä varmistetaan, että luomu on todella luomua.

Että tuote on todella luomua.

Varmistaa, että luomutuotannossa noudatetaan luomutuotannon säännöksiä ja periaatteita.

Olla kanavana viljelijän ja lainsäädännön välillä. Pitää viljelijää "pelossa" eli ei pääse erheitä tapahtumaan tahallisesti.

Tarkastaa, että kaikki on asianmukaista.

puhtaasti tutettu puhdas elintarvike kuluttajalle

Varmistaa, että luomuksi väitetyt tuotteet ovat luomutuotantoehtojen mukaan tuotettuja

Turvata, että vain luomu myydään luomuna.

Tuotteen tunnistettavuus, erillänpito.

Varmistaa, että luomutuotannon vaatimukset täyttyvät

Valvoa: 1. tuote täyttää luomutuotteen kriteerit 2. kehittää merkintäjärjestelmä, minkä avulla kuluttaja voi luottaa, että kyseessä on luomutuote: missä tuotettu ja miten valvottu 3. luomutuotteista ja valvonnasta tiedottaminen 4. luomutuotteiden saatavuuden lisääminen 5. kaupassa voi olla infotaulu luomutuotteiden vieressä

Varmistaa, että tuotanto on todellakin luomuperiaatteiden mukaista sekä konsultointi.

Varmistaa että luomu on luomua

Pelotella viljelijää pitäytymään säädöksissä ym. tarkasti, mikä on hyvä asia luomun kohdalla, näin tuote pysyy puhtaana ja väärinkäytökset vähenee. tavanomaisen siemen tai vastaavan sotkeminen sekaa paremman taloudellisen tuloksen tavoittelussa.

turvallisuus, taloudellisuus,terveellisyys

Estää kemiallisten torjunta-aineiden käyttö

LUOMU-aitouden varmentaminen on ehdottomasti tärkein tavoite

Taata tuotantotavan mukaiset elintarvikkeet sääntöjen mukaisesti tuotetuiksi

Taata kuluttajille turvallinen ja oikein valmistettu tuote

Tuotantoehtojen noudattaminen

tarkistaa tuotannon oikeellisuus, lisää läpinäkyvyyttä

Valvoa että tuotanto täyttää luomun edellytykset.

Turvata kuluttajille luomulaatuisten tuotteiden saanti.

Varmistaa, että luomu on luomu, tuotannossa ja siitä eteenpäin. Oleellisimpina asioina luomussa pitäisin eläinten ja maan hyvinvointia ja tuotteiden "puhtautta", sitä, ettei käytetä keinolannoitteita, myrkyjä, turhia lisäaineita ym.

Varmistaa se, että luomuksi sanottava tuote myös on tiettyjen ennalta sovittujen luonnonmukaisten tuotantotapojen mukainen. Jokaisen luomuporkkanaa kasvattavan tuottajan porkkanat ovat samanlaisen valvonnan ja samojen vaatimusten mukaisia.

Rahastus!

Vahvistaa ja tarkastaa, että luomuviljelyn sääntöjä noudatetaan

---

puhdas, rehellinen tuotanto

---

tavoitteesta vaikea ottaa selvää, mutta turhaa työtä se teettää valtavasti. Todennäköisesti tarkoitus on rahastaa ja vaikeuttaa luomutuotantoa, jotta elinterviketeollisuus saisi jatkaa valitsemallaan enemmän teknologiasta kuin ihmisten hyvinvoinnista kiinnostunutta linjaansa.

Turvata luomun uskottavuus eli se mitä myydään luomuna olisi sitä myös

---

Luomun uskottavuus.

Luomu valvonnan tulee toimia "Neuvoja antavana ja opastavana" valvontamuotona

---

Taata kuluttajalle, että luomuna myytävät tuotteet todellakin on tuotettu luonnonmukaisesti.

Varmistaa jalostajille ja kuluttajille tuottein aitous ja luomuisuus

---

Tavoitteena käsittääkseni on, että luomun epärationaalisia säädöksiä noudatetaan tuotannossa.

Että kaikki luomu on luomua ja neuvonta myös.

---

varmistaa luomutuotteiden aitous

---

luomutuotteiden sertifiointi. Varmistaa, että luomuna markkinoitavat tuotteet ovat tuotettu luomuehtojen mukaisesti.

Tuottaa kemikaalivapaata, turvallista elintarviketta/rehua/ ihmisille/tuotanto ym eläimille.

---

huolehtia, että tuotanto täyttää luomustatuksen

Varmistua siitä, että markkinoilla olevat luomutuotteet on valmistettu säännökset täyttävistä raaka-aineista.

Varmistua siitä, että luomu tehdään luomuna ja se pysyy sellaisena loppuun saakka.

Valvoa, että sopimusta noudatetaan. Neuvoa tarvittaessa viljelijää.

---

toiminnan oikeellisuuden toteaminen.

Tavoite on mielestäni se, että luomutuotteet eivät sisällä kasvinsuojeluaineiden eikä muitakaan ihmisille tai eläimille vaarallisia jäämiä. Ts. tuotteet pitää kasvattaa (tuottaa) mahdollisimman luonnonmukaisesti.

Mahdollisimman luonnonmukaisesti tuotetut elintarvikkeet.

Luomutuotannon luotettavuuden varmistaminen kuluttajalle.

Taata luomutuotteen aitous.

Valvoa, että luomutuotteet ovat luomulainsäädännön mukaisia.

---

neuvoa ja tarkistaa että kaikki menee niinkuin kuuluukin

Varmistaa luomutuotannon luotettavuus

Varmistaa, että tuotanto täyttää luomutuotannolle asetettavat määräykset ja pitää yllä luomutuotannon luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä. Taata markkinoille tulevien luomutuotteiden olevan oikeasti luomutuotteita.

Se, että luomu on oikeasti luomua eikä myydä ihmisille luomun alla tavanomaisesti tuotettua ruokaa.

Valvotaan viljelyn luonnonmukaisuutta.

Saada aikaan, ylläpitää ja kehittää yhtenevää käytäntöä koko luomuketjussa. Lisätä kuluttajien luottamusta luomuun!

---

varmistaa tuote - luomu

---

että luomu on luomua

---

että tuote on luomua

Verifioida varmasti se, että tuotetut tuotteet ovat luomua. Ts. kuluttajat voivat 100% luottaa siihen, että suomalainen luomu on todella luomua.

Että luomutuotannon ehtoja on noudatettu.

---

että luomu tuotteet on tuotettu luonnonmukaisesti. kauppaliikkeiden luomunamyydyt siemenet on tarkastettu

---

varmistaa että viljely tapahtuu sovittujen sääntöjen mukaan

Varmistaa luomun ehtojen täyttyminen.

Antaa luomulle uskottavuutta, kun vuosittain käydään jokaisella tilalla toteamassa sääntöjen mukainen toiminta.

---

varmistaa, että luomukriteereitä oikeasti noudatetaan ja asiakas saa siten rahalleen vastinetta

---

tarkistaa eläinten hoito- ja kohtelu eläinsuojelulliselta kannalta, eläinten ruokkiminen lajityypillisesti (naudoille vain kasvisruokaa, siipikarjalle vain viljaruokaa ym), tarkistaa kasvien viljelyn myrkyttömyys ja kasvatusmaa, onko se rikasta ja hivenainepitoista maata

---

Tai pitäisi olla. Itse haluan sekä kasvattaa että syödä puhdasta ruokaa. Ymmärrän valvonnan tarpeen. Mutta pitääkö sen olla todella vaikeaselkoista ja ylenpalttisia sanktiosoitia täynnä? Tukia ei uskalla enää käyttää, koska ne voidaan takautuvasti vaatia maksuun, eikä niitä voi laittaa edes korkoa kasvamaan. Edes hieman inhimillisyyttä, kiitos.

---

pitää tarkkaa kirjaa siitä että luomutuotanto pysyy puhtaana ja asianmukaisena, ja huolehtia siitä etteivät luomutuottajat tee vääriä toimenpiteitä tietäen tai tietämättään.

Valvoa, että luomuksi väitetyt tuotteet ovat luomua. Antaa luomutuottajille tietoa parempaan tulokseen pääsemisessä.

Antaa kuluttajalle todenmukaista tietoa tuotannosta. Eviran luomuvalvontaan voi luottaa.

VALVOA, että luomu on luomua

Tuotantotapa täyttää viljelyn ja raaka-aineentuotannon säännöt. Ymmärrän, että sekoittuminen halutaan estää.

Varmistaa kaikille sidosryhmille, erityisesti kuluttajille, että luomu on sitä mitä luvataan.

Eläinten hyvinvoinnin lisääminen

Taata asiakkaalle, että tuote on luonnonmukaisen viljelyn sääntöjen mukainen. - Tällä hetkellä luomuvalvonta on selkeä rajoite tilojen väliselle yhteistyölle ja pienimuotoiselle jalostustoiminnalle. Kuulemani mukaan luomuvalvonta koetaan rasitteeksi myös ravintoloissa, joilla olisi kiinnostusta ryhtyä tarjoamaan luomuaineeksista tehtyä ruokaa. Nyt erilläänpitosäännölset tekevät luomukokkauksen monessa tapauksessa mahdottomaksi. Keittiöissä ei ole kerta kaikkiaan valvonnan vaatimusten mukaisesti tilaa luomutuotteille.

taata luomun luotettavuus

Tuotannon ja kaikkien sitä seuraavien vaiheiden luomukriteerit täyttävien raaka-aineiden, tuotteiden ja menetelmien todistettava jäljitettävyyden ja todistettavuus.

Säilyttää luomutuotteiden luotettavuus, että luomu on oikeasti luomua.

Puhdas lisäaineista vapaa tuotantoketju. Luonnonmukainen ei mielestäni tarkoita paluuta vuoteen 1900.

turvata luotettavasti kuluttajalle luomutuote

Tunnistaa mahdolliset riskitoimijat ja toiminnot yrityksissä, joissa tavanomaiset ja luomutuotteet voivat sekoittua. Löytää ja tunnistaa luomutoimijat, jotka eivät ilmoita käsittelevänsä luomutuotteita; agentuuriliikkeet ja pienet maahantuojat. Tunnistaa lainsäädännössä olevat oleelliset tekemiset, mutta välttää kasvattamasta yritysten kustannuksia.

Pitää yllä luomutuottajien sitoutumuksista tiettyihin sääntöihin tuotannossaan. Sääntöjä noudattamalla tuottaja toteuttaa tuotannossaan toimintamalleja, joiden noudattamisesta voidaan informoida myös kuluttajille ja luoda luomubrändi.

Valvoa, että tuotannossa noudatetaan tuotannon ohjeita ja määrittellä tuotannon ohjeiden liikkumavarat käytännössä.

Ettei laadutonta ja huonosti tuotettua tavaraa pääse myyntiin.

2. Millaisia kokemuksia sinulla on luomuvalvonnasta?

valvontaviranomaiset tulkitsevat asetuksia eri tavoin usein valvontaviranomaiset ovat etäännyneet käytännöstä maalaisjärki puuttuu valvonta on toisinaan mielevaltaista, asioita vaaditaan vain koska evira tulkitsee jonkun asian siten

asiallisia

TARKASTAJAT EIVÄT TUNNE SÄÄNTÖJÄ

Tykkään kohdalle osuneiden Pirkanmaan luomutarkastajien neuvonnallisesta otteesta. Samoin ely-keskuksen luomuvastaavan asenne on kunnossa. Valitettavasti Evirasta olen saanut kyllä vastauksen sähköposteihin, mutta en läheskään aina vastausta siinä olleisiin kysymyksiin.

valvojat liian asiallisia - tuotteilla ja papereilla ei mitään yhteyttä - papereissa aina jotain vikaa - joka vuosi uusi valvoja ja uudet viat - vaatimukset lisääntyä joka vuosi eikä mitään jää pois - kaiken aikaa merkit, leimat, logot, tunnukset muuttuu eikä maksajaa ilmaannu - todella kallis valvonta ja taas nousua 3 % - milloin nostatte luomutukea - kiellän poikaani tähän sotkeutumasta

---

JATKOJALOSTEIDEN OSALTA ERITTÄIN POSITIIVINEN. OLEN SAANUT PALJON APUA JA NEUVONTAA. VILJELYPUOLELLA TOIVOISI SAMANLAISTA KÄYTÄNTÖÄ.SIELLÄ TARKASTAJA ETSII VIRHEITÄ, JOISTA VOI HUOMAUTTAA. LIIAN PIKKUTARKKAA EPÄOLENNAISUUKSIIN PUUTTUMISTA.

Hidasta. Tarkastaja istuu täyttämässä käsin (hitaasti) lomaketta, jossa olevat tiedot eivät ole edellisestä vuodesta muuttuneet ja johon minä olisin voinut etukäteen täyttää valtaosan tiedoista tai tehdä kirjallisen liitteen ettei tarvitsisi kirjoitella turhia asioita käsin. Myös turhia asioita on käyty läpi (jotka eivät koske meitä). Aika pitäisi käyttää olennaiseen.

Asiakkaani on luomutila, elikkä hoidan kaikki luomuvalvontaan liittyvä dokumentointi varsinkin luomutuote puolella. Olen myös mukana tarkastuksissa.

---

hyviä ja huonoja

Pelkästään positiivisia. Koska ollaan tekemisissä erityisen tuotannon kanssa, valvonta vuosittain on oikein tervetullut, jotta kaikki tuotettu luomu on puhtaasti ja rehellisesti luomua ja me tuottajat voimme olla ylpeitä siitä. Itse olen alusta alkaen ottanut valvonnan myös neuvonnallisena ja opettavaisena tilanteena. Sillä on suuri merkitys. Varsinkin peltokierrokset ovat ns. harvinaista herkkua, eli saa palautetta oikeasti tehdystä työstä ja vaikkapa kehittämisehdotuksia. Ja myös omille kysymyksille on tilaa.

Toimin luomutarkastajana ja luomuneuvojana. Kuulen hyvin monenlaista kokemusta. Alueellisesti lienee aika suuria vaihteluita vaikka onkin yhteiset säännöt ja ohjeet. Korostuuko edelleenkin liikaa yksittäisen henkilön oma näkemys?

Asiallista valvontaa.

Ok.

---

tarkastajat asiallisia ja yhtä poikkeusta lukuunottamatta todella mukavia. (onneksi hän oli joku freelanceri.) tarkastajat ovat myös opastavia, sekä viljelyasioissa että luomusääntöjen viidakossa. ei mitään pahaa sanottavaa valvonnoista, vaikka AINA ne jännittää...

Tarkastajien amattitaito liian vaihteleva. Osa täysin vieraantuneita käytännön viljelystä, ns. "harrastelijoita".

---

sekä hyviä ja huonoja. perustuu vain papereihin. mutta meillä on käynyt 1 tarkastaja/20v aikana,joka tiesi luomuviljelystä käytännössä.

Kovasti jännittää aina ennen valvontaa, mutta ei ainakaan tähän mennessä ole ollut moitittavaa puolin eikä toisin.

Hyviä, neuvovia tarkastajia

---

ei juuri mitään

Hyviä kokemuksia, tarkastajat ovat olleet ystävällisiä.

Hyviä kokemuksia Eviran kanssa.

Hyviä, mielestäni luomuvalvonta on riittävää ja tarpeellista.

---

ei kokemuksia

Ongelmallisia ohjeita, joista tuntuu, että viranomaisetkaan eivät osaa/uskalla ottaa kantaa

Kerran vuodessa tehtävä luomutarkastus, jäykähköä mutta asiallista.

en osaa sanoa

Liitoitellut vaatimukset pakottavat tuottajat maan alle: tuotteita saa, jos tietää kuka myy, ja omaa yhteydet päästäkseen tuottajien puheille. Samaan aikaan miellän, että valvonta on pakottanut tuottajat pitämään hygieniatason niin korkealla, etten ole ruokamyrkytyksiä epävirallisistakaan paikoista saanut.

Luomuvalvontaa on riittävästi. Lisää joustoa vaatimuksiin tulee ehdottomasti saada eläinperäisten luomutuotteiden kohdalla, jotta tuotanto ei kaadu epätarkoitukasenmukaisiin ja kohtuuttomiin vaatimuksiin .

Olen työskennellyt vuosia elintarvikevalvonnassa (en enää) ja neuvoja luomuvalvonnasta olen antanut useastikin sekä valvonut luomutuotteiden vähittäismyyntiä säännöllisesti. Toimijat ovat kritisoineet Eviran luomuvalvontaa normaalia elintarvikevalvontaakin tiukemmaksi. Muutamien mielestä tarkastajat ovat olleet liian kaukana käytännöstä ja liian teoreettia. Resursseja ei heidän mielestään ole kohdennettu oikein. Valvonta on koettu raskaaksi ja aikaavieväksi.

Olen opiskellut, lukenut ja kuullut, ei omakohtaista kokemusta.

Asiallista ja luottamusta herättävää

ei ole

Toimii hyvin. Neuvontajärjestöt tukevat hyvin virallista valvontaa.

tähän asti on ollut positiivisia kokemuksia ja olen myös kokenut hyötyväni niistä

ei ole kokemusta - kuluttaja

Ei ehdi valvoa riittävästi.

Ei mitään henkilökohtaisia kokemuksia. Ainoastaan minulle kerrottuja kokemuksia.

Olettaisin sen olevan riittävää ja myös tarpeellista

Aika vaikeasti byrokraattista, harvoin tapahtuvaa ja kallista toimijoille

Ensimmäinen valvonta alla ja ei negatiivista sanottavaa. Valvoja jopa neuvoi ja opasti.

Kuluttajana ei minkäänlaista.

Ei minkäänlaista, mutta olen kuullut että valvonta on ehkä liian EU-direktiivien ohjeiden tai kansallisen ohjeiden liian tiukka, esim. luomutilojen tai ravintoloiden kohdalla jos he hyvädyntävät luomu tuotteita.

Ei henkilökohtaisia kokemuksia.

Kirjavaa kuin tilkkutäkki.

Luomuviljelijän vaimona koen hankalana sen, että tarkastuksista ilmoitetaan niin vähän aikaa ennen tarkastusta, sillä usein tarkastukset osuvat parhaimpaan kesälomaaikaan ja esim. perheen yhteisten lomamatkojen suunnittelu on mahdotonta, koska ympärillä ei ole tukirinkiä, jotka osaisivat antaa oikeat tiedot ja paperit valvojille, jos tarkastus tulisi poissaollessa. Tiedän, että edustajan käyttö tarkastuksessa olisi sallittua valvojen puolelta, mutta käytännössä valvontaan liittyvät paperit ym. ovat niin monimutkaisia, että on hankalaa opettaa asiaa maallikolle, esim. sukulaisille. Itse tarkastukset ovat mielestäni olleet joka kerralla asianmukaisia ja valvojat ystävällisiä ja asiallisia. Joitakin päällekkäisiä tarkastuksia on edelleenkin ja samasta asiasta voi joutua

täyttämään useamman kuin yhden lapun.

Pilkun viilausta, pykälää noudatetaan äärimmäisen tarkasti.

Toiset luomuvalvojat, ei välitä mistään, eikä heillä ole aikaa vastatta kyselyihin. Onneksi ensimmäiset olivat todella neuvooantavia valvoja. Ja heillä ei ole kiire kotiin.

Paljon säännöksiä ja kontrollia.

Pitkästyttävää byrokratiaa. Luomutuotantoon liittyvät asiakirjat ovat vaikeaselkoisia ns. pykäläkieltä.

EI OLE OLLUT ONGELMIA

---

tarkastajat ovat yleensä tosi mukavia, mutta onhan se aika aikaavievä prosessi, etukäteen voisi tulla lista asioista, joita tarkistetaan, jos vaikka joskus ehtisi katsomaan asiat valmiiksi?

-

Miksi Suomessa ei ole lupaa myydä luomu kanaa, vaan se menee eläinten rehuksi. Eviran mukaan kuulema salmonella riski on luomukanassa niin suuri että sitä ei voi laittaa myyntiin. Olette väärässä ja todennäköisesti tewillä on jokin sopimus Karinien kanssa. Huomioikaa muissa Euroopan maissa luomukanaa myydään ja Suomessakin saa ranskalaista luomukanaa.

Turhan säännöllistä. Harvemmin riittäisi.

Ei mitään.

Positiivisia.

Monenlaisia, hyviä asiallisia ja vähemmän asiallisia, joiden johdosta emme ota vastaan luomutukia.

---

kuluttajan näkökannasta luomuvalvonta on positiivinen ja välttämätön asia

---

Pääosin hyviä. Ainoa moitteen aihe on, että luomutarkastajat tulkitsevat luomuohjeita eri tavoin. Etenkin ely-keskusten välillä tässä on merkittäviä eroja.

? Karmeita ja pöyristyttäviä, yksilön koskemattomuutta ja ihmisyyttä loukkaavia

---

Huonoja ja hyviä.

Olemme luomuvalvonnassa sekä elintarviketoimijana, että alkutuottajana. Näin ollen tulee kaksi tarkastusta/vuosi, vaikka järkevintä olisi tehdä molemmat tarkastukset yhdellä käynnillä. Pääosin tarkastus on ok, ei moittimista. Meillä melko yksinkertainen, kun ei ole kovin montaa eri tuotetta.

Neuvostoliiton aikaista toimintaa. Olisi aika siirtyä 2000- luvulle.

Aika vähän kokemusta

Ei omia kokemuksia. On silminnäkijäkertomuksia kuinka luomutiloilla myrkytetään, mutta on päinvastaisiakin.

Ihan jees

Erittäin hyviä

Akaa vievä ja joskus turhankin tarkka

Valvonta on välttämätöntä, jotta tuotteille asetettavat kriteerit täyttyvät. Valvonta on täsmällistä. Tuottajalle tulisi antaa perusteellinen koulutus luomutuotannon ja tuotteiden vaatimuksista ennen toimintaan ryhtymistä. Joskus tarkastajan ja toimijan käsitykset ehdoista eivät ole kohdallaan. Tärkeätä olisi, että valvonta olisi aina ohjaava ja kannustava eikä "pelottava" sankioita jännittävä tilanne.

tarkastukset ovat yksityiskohtiin pureutuvia, joskus ehkä epäoleellisuuksiin puuttuvia. tarkoitus on tietysti hyvä mutta aika byrokraattiselta luomuvalvontajärjestelmä tuntuu.

turhauttaa jokavuotinen haastelu, ei kehitystä, itse maksettava kuitenkin

En ole luomutuottaja ja siksi on vaikea arvioida. En kuitenkaan pidä luomuvalvontaa sen hankalampana kuin muutakaan elintarvikevalvontaa. Ohjeet ovat selkeät.

asiallisia, asiantuntevia

Olen itse asiassa itsekin toiminut joskus luomuvalvojana, silloin kun luomutuotteiden valvonta kuului terveystarkastajille. Luomutuotteita kuitenkin myydään nykyisin entistä enemmän ja nykyiset luomutarkastajat tuskin kerkeävät kiertää kaikkia luomutuotteita myyviä liikkeitä. Olen huomannut terveystarkastajana, että luomutuotteina myydään sellaisiakin elintarvikkeita, jotka eivät täytä luomulainsäädännössä niille asetettuja vaatimuksia.

Ihan ok viime vuonna, mutta kesti kyllä liian kauan, kun tarkastajalla oli niin paljon paperitöitä. Olisiko osan voinut tehdä jossain muualla kuin tilalla.

Asiallista toimintaa.

Ei ole kokemuksia.

Ihan OK

Ei yhtään.

Luotan siihen, koska ostan paljon luomutuotteita.

Ihan OK.

Pääsääntöisesti positiivisia. Ymmärrystä on ollut eikä mitään simputtamisen makua ole jäänyt.

Välillä siihen menee enemmän aikaa ja välillä se sujuu nopeammin.

ok, mutta liian vähäinen

Pääosin positiivisia, tarkastajat asiallisia eivätkä takerru pikkuasioihin.

Valvojat puuttuvat aina pieniin yksityiskohtiin kuten mittaavat luomumerkin kokoa millimetrimitalalla, millinkin heitto

aiheuttaa huomautuksen raporttiin. Eiköhän se, että tiedot löytyvät paketista ole olennaisinta ja tärkein on tietty, että luomu on luomua.

Pikkutarkkaa näpellystä joka ei johda kuin paperienpyörittämiseen. Tarkastajien niin alkutuotannossa kuin jalostuksessa tulisi tietääjää tuntea tuotantoa paljon paremmin. Tarkastaja ei voi mielestäni hoitaa hommaansa kunnolla jos on kuin liisa ihmemaassa.

---

ei omakohtaisia. tiedän, että eläinsuojeluongelmia on ollut luomutiloillakin, joten valvonta ei ole ollut toimivaa kaikilta osin.

Ei minkäänlaisia

Ei kokemuksia.

Ei minkäänlaisia, muuta kuin laitosisvalvonnan yhteydessä todettu erilläänpitotarve

---

Kokemuksia ei paljoa kertynyt, koska nyt viljelen toistakesää luomuna. Mutta aloituksesta jäi mieleen ainakin aloitus tarkastuksen kalliisuus ja tyyli. Pellot tarkastettiin tarkastajan kanssa, auton ikkunasta. pysähdyttiin pellon kohdalle ja todettiin, että kyllä siellä jotain kasvaa. Asiallisesti neuvot ensikertalaista paperien kanssa kun ei kaikki kohdat olleet oikein. Mutta syksyllä saapunut aloitustarkastusmaksu yllätti rehu/palkoviljat 11,20e /ha! eikä edes jalkauduta autosta, kusetuksen makua.

En ole saanut mitään oireita luomutuotteista (Allerginen E 200-203) joten valvonta on toiminut.

Yleensä hyviä kokemuksia, mutta tarkastajien joukossa valitettavasti henkilöitä joka ovat täysin sopimattomia virkaansa(ylimielisiä-koppavia-suoraan sanoen vittumaisia)

Itse tarkastus sujuu asiallisesti, neuvonnallisuus ei toteudu koska tarkastajan ammattitaito ei riitä. Kustannus kasvitilalla 1,5 tunnin tarkastuksesta n. 8 % luomutuen määrästä tuntuu suurelta, n. 220 e/ tunti. Toki väitetään, että luomutukeen on sisään "leivottu" tarkastusmaksu, kuitenkin tehotonta.

Tiukka, mutta ohjeistukset ja säädökset ovat välillä hyvin vaikeita ymmärtää ja säädökset osin lakimies tekstiä

Erittäin hyviä ja erittäin huonoja. Valvontaa ovat vaikeuttaneet erilaiset tulkinnat ja tiedon saannin vaikeus, osin valvojen epävarmuus, tarkastuksien läpivieminen esim kun tarkastajalla ei ole ollut mahdollisuutta tutustua uusittuihin lomakkeisiin, jotka ovat ilmestyneet kesken pahimman tarkastusruuhkan. Valvonnan täydellinen eristyminen muista tiloista kohdistuvista valvonnoista, vaikka olisi varmasti mahdollista hyödyntää luomuvalvontaa osana mittavaa muuta kokonaisuutta

---

riippuu tarkastajasta. Pääosin tarkastajat aivan asiallisia ja paneutuvat ydinkysymyksiin. Valitettavasti joukossa tarkastajia joilla ei tunnu olevan minkäänlaista käytännön näkemystä asioihin; "kirjoituspöytä tarkastaja";

---

luomukoulutuksessa kuullut aiheesta.

Pääosin hyviä.

Itse valvontatilanteet ovat olleet aika ok, on osunut luomusta aidosti kiinnostuneita ja asiallisia tarkastajia. Muunlaisistakin olen kuullut, enemmän kyllä muilta alueilta kuin siltä millä itse toimin. Vaadittava paperityömäärä on monipuolisella tilalla kyllä tulkuton, eikä joka kohdassa vaikuta järkevältä.

Ei juuri kokemusta.

Suht ok. Paitsi vituttaa joka vuosi käydä samat asiat läpi!

Valvonta on asiallista ja neuvovaa

---

ei kokemuksia

---

huonoja. Moneen kertaan sertifioidun tuotteen myyjää uhataan ties millä, vain koska joku lappu on täyttämättä. Tuote itsessään täyttää kriteerit mennessä.

Vaihtelevia, pääsääntöisesti kuitenkin hyviä

Pääosin hyvät. Viimeisimmän ylimääräisen luomutarkastuksen teki henkilö, jona aikanaan sotki tilamme kaikki karjantarkkailun paperit proagrian neuvojana. En voi käsittää, kuinka neuvontajärjestössä edelleen voi olla niin ammatitaidotonta henkilöstöä, ja pettymys oli suuri, kun samainen henkilö ilmestyi vielä luomuvalvontaankin.

Pääsääntöisesti hyviä kokemuksia, valvojat ovat olleet asiallisia ja asiansa tuntevia luomun ammattilaisia.

Olemme pärjänneet luomuvalvojen kanssa, vaikkakin osa luomusäännöksistä tuntuu joskus älyttömiltä. Tarkastajien/neuvojen kanssa asiat on kuitenkin saatu käsiteltyä hyvässä yhteisymmärryksessä

---

periaatteessa positiivisia

Ei mitään, koska en ole tuottaja.

Jotkut tarkastajat on niuhoja, toiset asiallisempia.

---

ei ole kokemuksia

Asianmukainen meillä, mutta meillä onkin "vain" ostotavarana luomu. Olisi mielenkiintoista nähdä tarkastus luomutuotteen valmistuspään tarkastukset. Käydäänkö dokumentit oikeasti läpi, vai kyselläänkö vain ja hyväksytään ilman todennusta.

---

työläs ja kallis

Tj:nä 2-vuotta, valvonta on asiallista mutta tarkkaa.

Osa luomutarkastuksista on sellaisia, että itseltä toimijana menee täysin usko luomuun. Silloin tuntuu, että tarkastus on vain yksi keino rahastaa. On kokemuksia myös hyvästä ja asiallisesta tarkastuksesta sekä tarkastuksesta, jonka aikana ja jälkeen tunsin olevansa kuin rikoksesta kuulusteltava.

Hyviä kokemuksia, tarkastus on sujunut hyvin ja sujuvasti ilman ongelmia.

---

tarkastajat olleet ystävällisiä. tarkastusprosessi liian byrokraattinen

---

Luomuviljelijän (Kasvinviljelytila) kokemus vuodesta 1996

Eri alueilla toimivilta tarkastajilta on toisistaan poikkeavia lausuntoja. Tiedot eläimille hyväksytyistä tuotteista tulevat liian hitaasti listalle ja kaikkien toimijoiden tietoon. On ollut myös joitakin eipäs juupas eipäs...-tuotteita. Kaikki EU:n alueella luomuhyväksytyt tuotteet pitää olla hyväksytyjä käytettäväksi myös Suomessa.

Olen kokenut sen melko hyväksi.

Luomuvalvonta on mennyt liikaa valvontapyrokratiaksi. Alussa valvojat myös neuvoivat ja pystyivät seuraamaan tilan viljelyä. Tämä on jäänyt pois kun tuli tuo typerä sääntö ettei sama valvoja saa tehdä kuin kaksi valvontaa peräkkäin.

Valvontaa ja tarkastukset ilman muuta tarvitaan. Ihmismieli alkaa valitettavasti helposti oikoa jos ei sitä voida. Kirjallinen osuus, luomusuunnitelma oli turhanpäiväistä niuhottamista. Luomusuunnitelma tarvitaan, sen ymmärrän, mutta se oli liian laaja ja byrokraattinen. Meillä valmistetaan useita kymmeniä erilaisia tuotteita, eikä yhteenkään saa mennä väärää raaka-ainetta. Ja niissä tapauksissa on kuitenkin kyse allergeeneista eli asian pitää olla aukoton. Ja kun noudatetaan ISO 22000 tai muuta sertifikaattia tulisi olla luomuvalvojalla tietoa, että siinä on kirjaukset ja jäljitys jo aukotonta eikä tarvitse pitää rinnalla toista valvontaa. Lisäksi joustamattomuus on älytöntä. Ymmärrän jos valmistetaan esim. samanalaisia reikäleipiä joista ei ulkonäön perusteella voi tietää onko tuote luomua vai ei, mutta jos on kyse aivan poikkeavasta suljetussa linjastossa pakatusta tuotteesta niin miten etiketöity tuote voisi mennä sekaisin muiden tuotteiden kanssa? Kyllä meillä olisi toiminta loppunut ajat sitten jos lähettelisimme eri tuotteita kuin mitä asiakkaat on tilanneet. Todellisuus on, että luomuvalvojaa varten varastoon piirretään turhanpäiväisiä alueita joille pakatut tuotteet "muka" varastoidaan. Ei aja kenenkään etua. Luomulupa tuli kuitenkin nopeasti kun byrokraatiaosuudesta päästiin. Siitä plussa ja kiitos.

---

oikein hyviä

Hyvät on kokemukset. Tarkastusten jälkeen olen voinut käyttää saamaani tietoa tarkastustoiminnasta myydessäni luomutuotteita.

On hyvä, että valvotaan, mutta joskus kun keskustelee viljelijöiden kanssa, tulee tunne siitä, että ydinjätteitäkään ja niiden kuljetusta ja käsittelyäkään ei meillä valvota niin tarkkaan, kuin ympäristölle vaarattomia luomutuotteita.

Ei juuri minkäänlaisia.

Pääosin positiivisia. Valvojien tapa vaihtelee suuresti.

Hyvät kokemukset.

---

pelto ja eläintarkastukset

---

peltopuoli suht ok

---

monenlaisia, paljon epätietoisia viljelijöitä/toimijoita

Pelkästään positiivisia, toki paperisoppa on melkoinen, mutta tarkastajat ovat olleet asiallisia ja asiantuntevia.

Pääasiassa myönteisiä. Luomuvalvojat olleet asiallisia, ei liian virkamiesmäisiä pilkunviilaajia.

---

tähän mennessä on vain positiivisia kokemuksia. asiallisia huomautuksia jos on ollut huomautettavaa. keuhut jos on ollut kehuttavaa.

---

enimmäkseen hyviä. alettua luomuviljelyn eräs tarkastaja oli hyvin epäileväinen ja lähes varma että käytin jotain kepulikonsteja. hän kävi tutkimassa kaikki piharakennukset ja teki sellaisen etsinnän johon epäilen että tuskin olisi ollut valtuuksia. mitään luomuehtojen vastaista ei tietenkään ollut mutta tämä tarkastaja joka kävi kahtena kesänä kohteli minua kuin rikollista.

Aika rutiinilla ja jouhevasti ovat menneet. Kustannus on sama kuin luomutuki, joten tuki peittää tarkastuskulut. Luomu ei sinänsä lisää tuotteiden hintaa, joten luomun ainoa hyötyjä on tarkastaja, joka työllistyy.

Pelkästään hyviä kokemuksia; asialliset tarkastajat, joilla vielä terve talonpoikaisjärki tallella. Kokemusten vaihtoa puolin ja toisin luomuviljelystä. Jopa neuvoja parempaan tulokseen!

Burn out. Teet niin tai näin, aina väärin päin. Viranomaisten neuvojen perusteella on aina tehty, mutta kun tulee virheellisiä neuvoja, on vastuu aina viljelijällä -ja sanktiot. Meillä käyneet luomuvalvojat ovat olleet mukavia. Toivoisi vain valvonnan olevan enemmänkin neuvontaa, ei tyytä virheiden julistusta noin ylipäättään.

---

vuosittainen maksullinen toimenpide, itse toimin toistaiseksi tavanomaisessa maatilayrityksessä

Positiivisia. Tarkastajat ovat olleet perillä luomusta.

Suhtaudun epäillen tuotteisiin, joissa mainitaan vain sanallisesti tuotteen olevan luomua, mutta siinä ei ole mitään mainintaa luomuvalvonnasta.

Ei mitään

Paperitöiden osalta ontuu. Kaikki viljelijät eivät ole kynän pyörittäjiä. Toimistosihteerin urakointia aletaan kaivata. Viljelypalstojen osalta ongelmattomaa. Pinta-alamittauksissa suuria erimielisyyksiä, joka on ollut jatkuvaa. (käsitelty) Ympäristötoimi ei ymmärrä lannan kompostointia.

Itse viljelijänä olen kokenut valvonnan hyvänä.

Ei kokemuksia

Minulla on pääsääntöisesti ollut hyviä valvoja. Toki poikkeuksiakin on. On tullut moitteita rikkakasveista mm. itsepoimintahernemaalla sadon korjuun jälkeen. Viljelijätaustaiset valvojat ovat olleet hyviä, he ymmärtävät että luonnonmukainen viljely on huomattavasti riskialttiimpaa ja mm. kylvövirheet näkyvät kasvustossa eritavalla kuin tavanomaisella viljelyksellä, jossa virheitä voi peitellä lannoituksella ja torjunta-aineilla. Eli jos parhaansa olemassa olevalla kialustolla yrittää sen pitäisi riittää. Jos epäonnistumisia tulee niistä ei pitäisi rangaista. Luomuvalvonta ei saisi olla rasite tiloille. - luomutuotanto-ohjeet sekä ympäristötuen ehdot (johon on pakko sitoutua jos haluaa luomuvalvontaan) jarruttavat uusien viljelymenetelmien käyttöä ja kehitystä. Ympäristötuessa pakotetaan viljelijä mm. tarpeettomasti muokkaamaan maata ja tekee mm. seosviljelyn vaikeaksi.

---

hyviä ja huonoja, osa virkamiehistä ei todellakaan osaa asiaansa ja osa tietää ja tuntee luomun muutenkin kuin mitä laissa sanotaan. pääpaikasta ei saa ikinä ketään kiinni puhelimitse.

Tuon Suomeen Itävallassa EU-luomusertifioituja energiapatukoita. Olen tietävästi tämän tuotteen ainoa EU "maahantuojat", jonka pitää kuulua valvontaan ja jonka toiminta tarkastetaan vuosittain. Myyn tuotetta ehkä 1-2 % koko EU-alueen myynnistä ja kaikki muu myynti on ilman mitään valvontaa. Tämä ei noudata yleistä oikeudenmukaisuusperiaatetta ja mielestäni yrityksen pitäisi vapauttaa ainoastaan yleiseen luomukirjanpitovelvollisuuteen, kunnes yhtenäinen ja kattava järjestelmä toimii. Tällä hetkellä osaltani järjestelmä palvelee vain Eviraa ja itse valvonnan kannalta se täysin merkityksetöntä.

Ei moittimista, hyvin on sujunut kaikin puolin.

Ei vielä kokemuksia. Luomukriteerit ovat olleet liian vaikeat tulkita mehiläishoidon osalta. Ergonomia ja luomuvaatimukset lyövät toisiaan korville.

Aiemmin tarkastukset olivat hankalia ja hirveää pilkunviilausta, varsinkin kun tarkastajat eivät olleet ajantasalla itse eläimistä ja niiden elämästä. nyt on ollut sujuvampaa, tosin joudun vieläkin lähes yhtä paljon neuvomaan tarkastajaa kuin tarkastaja minua.

Valvonta perustuu pikkutarkkaan tulkintaan lainsäädännöstä ja ohjeistuksesta. Selviä ylilyöntejä tapahtunut lainsäädännön tulkinnassa etenkin parin vuoden takaisina aikoina. Valvonnassa käytetty ohjaava lomake sitoo ulkoista palvelutoimijana olevaa valvojaa eikä tällä ole kokemusta itse soveltaa lainsäädäntöä valvontakohteessa erityisesti kun toimija ei ole valmistaja eikä tuotantotila vaan logistiikkayritys.

Ei kokemuksia.

Toimin itse viime vuosituonnilla yksityisen järjestelmän ja sittemmin viranoamisvalvonnan aikana luomutarkastajana. Nykyisin kuulen arvioita valvonnasta asiakkailtani.

Olen kuullut, että valvonnan taso vaihtelee paljon ihmisestä. Olen puutarhuri opiskelija ja kuunnellut viljelijöiden mielipiteitä. Jos luomuvalvonta olisi toimivaa siitä tuskin tulisi mitään valittamista, eikö näin ole? Tuskin vähäinen luomutuotanto Suomessa ja ihmisten valitus tyhjästä syntyy.

---

5. Miten luomuvalvontaa pitäisi kehittää?

---

lakia ja asetuksia ei tule lukea kuin piru raamattua vaan tulkintojen tulisi ottaa huomioon käytännön tarpeet valvonnan tulisi olla samanlaista koko maassa, koko ajan kuulee tarinoita, kuinka joku tarkastaja tai eviran virkamies on tiukempi kuin toinen maalaisjärki tuntuu puuttuvan nykyisin valvonnan johdolta (evira?)

---

byrokratiaa vähentää

MINUN OSALLANI, TARKASTAJIEN TULISI HALLITA SIEMENTUOTANTO JA ESIKASVISÄÄNNÖT JA SE, ETTÄ SIEMENTUOTANNOSSA ON POIKKEUKSIA NORMAALIIN LUOMUTUOTANTOON, EIKÄ AINA JÄÄRÄPÄISESTI ESITTÄISI MAHDOTTOMIA. ESIKASVIT, MINUN TIETÄÄKSENI NIISTÄ EI JOUSTETA.

Painopiste käytännön suuntaan. Toki paperit pitää olla kunnossa, mutta ne eivät saisi olla pääosassa.

- kerran vuodessa liian usein

KAIKILTA ALLE 15 AARIN PALSTOILTA LIIKA BYROKRATIA POIS.MM. TUOTEVIRTAKIRJANPITO

Lähetettäisi etukäteen lomake esitettäväksi (sähköisesti). Se palautettaisi tarkastajalle (sähköisesti). Tarkastaja perehtyisi etukäteen, mihin asioihin hänen tulee erityisesti kiinnittää huomiota. Tarkastusaikaa saataisi näin lyhennettyä ja voitaisi keskittyä olennaiseen sen sijaan, että aikaa kuluu siihen, että tarkastaja täyttelee itseksensä lomaketta ja kirjoittelee käsin luetteloita, jotka luomutuottaja olisi itse voinut jo etukäteen laatia.

Valvojat pitäisi olla tarpeeksi asiantuntijoita. olen useaan otteeseen törmännyt siihen että ne ovat vaatineet tiettyjä asioita mitä ei kuitenkaan ole vaatimukseena kun olen asiat tarkistanut.

---

pitäisi vähentää kirjaus ja kirjanpitovelvollisuutta erityisesti pienillä puutarhailoilla, kirjallinen byrokratia nykyään aivan kohtuutonta..

Tähän ei minulla ole oikein mitään ideoita, olen ollut tyytyväinen nykytilanteeseen. Tähän ovat vaikuttaneet ensisijaisesti valvojat, jotka ovat olleet yleensä myös itse luomuviljelijöitä. Virkamiestarkastaja olisi mielestäni kaikkein huonoin vaihtoehto. Jo siinä asiantuntijuuskin ja valvonnan taso olisi mielestäni kyseenalainen. Pelkkä papereiden läpikäynti tai peltokierros ilman minkäänlaisia kokemuseräisiä keskusteluja jättäisi paljon pois.

Enemmän tulisi painottaa oikeaa toimintaa kuin virheiden kirjaamista. Paremmin toimiva viljely ja luomueläinten hoito tavoitteeksi.

Tuotevirtakirjanpitoon isompi lomake. Yksinkertaisempi täyttö.

Yksinkertaistaa, siten, että kuitenkin säilyy sääntöjen noudattaminen.

ASIAKIRJASELVITYKSEEN MARKKINOINTIKIELLOSTA MAININTA!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Yksinkertaistaa

---

valvojen pitäisi tietää enemmän käytännön viljelystä, tarkastajat ovat ns. teorian tietoisia, käytännön / tieto kokemus on erittäin vähäistä. -osa luomuviljelijöistä on ollut alalla pitkään.. vuosikymmeniä, heillä on tietoa ja taitoa, heitä voisi käyttää asiantuntijoina tilaisuuksissa, vähintään 15v kokemus, ei juuri aloittaneet viljelijät.

Luomuvalvonnan ohella pitäisi olla tarjolla myös luomuneuvontaa riittävän kansantajuisesti. Osa valvonnasta on osoittautunut hyvin syyttäväksi ja synnääväksi, josta ei ole muuta hyötyä kuin se, että toimija lopettaa tuotannon kokonaan väsyessään tarkastuksiin.

Tietyissä toiminnoissa hieman lisää joustavuutta.

Valvonta on nyt oikein hyvä, kehittäisin ennemminkin luomusta tiedottamista. Toisaalta kuitenkin toivoisin enemmän läpinäkyvyyttä kaikkeen tuottamiseen, ei pelkästään luomuun.

---

jalostetuissa elintarvikkeissa KAIKKI aineet pitäisi olla luomua

---

Enemmän neuvovaksi, ei ainoastaan rankaisevaksi

Tarkastajille läppärit käyttöön, ja tarkastus sujuvammaksi sitä kautta - ja asiakkaan peustiedot valmiiksi täytettynä ed. vuoden tiedoilla. Voisi olla eri lomake maahantuojan / markkinoijan / varastoijan käyttöön. Tällä hetkellä näin markkinoijan /myyjän kannalta ajateltuna sama tuote valvotaan ensin valmistajalla, sitten varastolla, markkinoijalla ja vielä tukkuliikkeessä ja mahdollisesti vielä ravintolassa missä tuote syödään. Voisi kuvitella, että kaikissa näissä paikoissa ei tarvitsi fyysisesti käydä.

---

systemaattista ja luotettavaa, selkeä merkki tuotteisiin

Sallia pienimuotoinen myynti ilman elintarvikehuoneistoilmoituksia. Pienimuotoisen myynnin ajarajoja nostettava: Suomessa alkutuontanto tuottaa puhdasta ruokaa, joten niuhottaminen ja pilkun viilaaminen olisi syytä lopettaa. EU ei vaadi sellaisia systeemejä, joita tarkastajat tuottajilta tivaavat, vaikka toisin väittävät.

Lisää joustoa kotieläintuotannolle

Valvonta tulisi olla tasapuolisempaa, pitkäjänteisempää ja toimijaystävällisempää. Resurssit tulisi kohdentaa oikein (riskiperusteisuus). Toimijat, joiden toiminnassa on vain vähän huomautettavaa, tulisi saada helpostusta valvontaan tai vähintään valvonnan kuluihin. Jos epäkohtia huomataan, valvonnan tulisi tiukentua.

Tuottajaystävällisemmäksi? Ainahan kaikkea kuulee, mutta mikä lienee totuus.

Viestiä kuluttajille valvontatoimista ja -toiminnasta, joka voisi edistää myös LUOMU-tuotteiden menekkiä

Tuottajien ehdoilla, koska jos ei ole tuottajia, ei ole myöskään luomutuotteita.

Avoimuudessa on parantamisen varaa. Virheet esiin!

---

hinnoittelua pitäisi tarkentaa koska isoilla pinta aloilla menee vähemmän aikaa kuin pienillä.

Ehkä juuri sitä aikaa lisää eli käyntejä myös neuvoviksi

Ei ainakaan turhalla byrokratialla, joka vaikeuttaa luomutuotannon laajenemista. Joustavuutta ja tehokkuutta pitäisi saada valvontaan samanaikaisesti. Otetaan oppia jostain maasta, missä homma pelaa hienosti.

Oma-valvontasuuntaan. Meillä on sangen järeä kalusto valvomaan luomua. Uskoisin oma-valvonan sitä keventävän. Miten lie muutoin EU:ssa?

Sen pitää palvella sekä tuottajaa että kuluttajaa

Kevyempi ja halvempi tarkastuskäytäntö, tarkastuksia useimmin

---

vuosittainen lyhyt kysely tuottajalle. ei tarvita mitään eu-valvontaa mihin kuluu koulutetultakin viljelijältä paljon aikaa muuttuvien säännösten ja kaikenlaisten tarkastajien kanssa.

Arvelen, että ollaankin kehittämässä siihen suuntaan, että valvoja ja valvottava ovat (ainakin tulevaisuudessa) yhteistyökumppaneita, joilla on yhteinen tavoite: puhtaasti tuotetut elintarvikkeet pellolta pöytään.

Kuunnella luomutuottajaa. Nyt on täysin sanelupolitiikkaa.

Ks. 2) Tästä syystä olisi hienoa, jos esim heinäkuu tai edes osa siitä voitaisiin rauhoittaa puhelinsoiton odottelulta, jotta luomuviljelijäkin voisi joskus buukata kesälomamatkan.

Sallivuutta lisää, kaksipiipuinen asia myös voiko sallia.

Ettei ostettaisi sellaisia valvoja, jotka eivät jaksavia viitsi tätä työtä tehdä. Vaan selaisia, jotka ammattinsa puolesta ovat tottuneet antamaan tieto ja tarvittaissa vaikka hankkimaan tieto.

Neuvontaa lisää, eli valvojan tulisi tietää enemmän viljelystä ja eläinten hoidosta. Paperien tarkastusta tulisi vähentää. Tieto kulee nykyisin sähköisesti ja tätä tulisi hyödyntää.

Ilman muuta uskottavuuden takia on hyvä, että tarkastetaan, mutta... tulisi sitten myös tiedottaa kuluttajille miten pilkuntarkasti asiat meillä tarkastetaan. ei moni edes tiedä / ymmärrä siirtymäajasta, saati siitä missä kohtaa elämäänsä nauti muuttuu luomuksi, jos tavanomaiselta tilalta kotoisin... Aika hankalia ja vaikeaselkoisia sääntöjä siellä joukossa on.

-

Voisi tapahtua harvemmin.

Luomu tilat yleensä ottaen ovat valvotunutta porukkaa ja säntillisiä. Joten olisi hyvä järjeistää valvontojen määrää vaikka joka toinen vuosi.

Enemmän ohjaavaan suuntaan.

Yhdenmukaiset ja selvät säännöt tuottajille. Kuluttajille enemmän informaatiota uusista muutoksista ja kehityksistä.

Luomuohjeiden pitäisi olla niin tarkat, ettei valvojille jää tulkinnanvaraa.

Läpinäkyvämmäksi ja tiedottavammaksi Eviran toiminta. Alas norsunluutornista ja heti! Kansanpariin virkamiehet, tupiin ja toreille. Pitkin Suomenmaata tilaisuuksia, joissa voi viljelijät/kuluttajat/neuvojat/ muut asialle omistautuneet kysellä tuotantoehtojen tai muun luomuun liittyvän perään. Ratkomaan ongelmia yhdessä muiden alan toimijoiden kanssa, ongelmia, jotka liittyvät esimerkiksi luomuvalkuaisrehujen riittävyys ja saatavuuteen. Eviran virkamiehet tarkastajien mukaan vähintään 1 kk/virkamies joka kesä. Joka puolelle Suomea. Tiedottaminen tuotantoehdoista runsaammaksi. Yksi kirje/vuosi EI RIITÄ! Tiedottaminen kansanomaisemmaksi, niin että jokaiseen kirjeeseen esimerkkejä ja tulkintaohjeita. Muuttumattomatkin kohdat tuotanto-ohjeista voisi kerrata vaikkapa kirje/kk periaatteella pitkin vuotta. Kokoaikaista muistuttamista erinäisistä muistiinpanovelvollisuuksista ja saateasiakirjoista. Mutta tehkää se hyvin, hauskasti ja mieleenpainuvasti. Ei niin kuin nyt. Muutos mihin tahansa suuntaan on parempi kuin vallitseva tilanne!

Yhtenäiset ohjeet kaikille tarkastajille. Tarkastajien tulkinnoissa runsaasti eroja. Pilkunviilaukset pois. Tuotantoehtoihin järkevyyttä.

Enemmän neuvovaan suuntaan. Sähköinen tarkastuslomake voisi säästää aikaa, kun perustiedot, jotka eivät ole muuttuneet, olisi valmiina. Esimerkiksi Krav - tarkastuksia on helpotettu siten, että tuottaja voi etukäteen ladata nettiin tuotantosuunnitelmansa yms vaaditut tiedot. Näin ollen itse tarkastus ei vie paljoa aikaa ja vaivaa paikanpäällä. Pitäisi olla Evirassa yksi vastuuhenkilö, jolle voisi lähettää sähköpostilla etiketti/pakkauspainatusluonnoksen, jotta saisi viranomaisen siunauksen pakkausmerkintöjen oikeellisuuteen. Nyt näitä kysymyksiä pallorellaan eri ihmisille ja lopuksi vastaus jää saamatta.

Enemmän satunnaisiin tarkastuksiin perustuvaa, valvonta nykyisellään liikaa ja kytäystä. Kun on selkeät säännöt (ei virkamiesten laatimia), valvontaa voidaan vähentää ja kohdentaa se riskien mukaan. Luomua olisi enemmän, jos valvontaa muutettaisiin järkevämpään suuntaan.

Joka toinen vuosi riittäisi

Sitä pitäisi siirtää vanhojen vähäriskisten tilojen osalta sähköiseen valvontaan.

Luomu tarkastukset avoimeen tietokantaan josta voi tarkistaa toisten yritysten / tuottajien tiedot ja onko hyväksyttyä luomutarkastusta, näin ostaminen on turvallista.

---

vrt. kohta 2

Hyvä jos sama tarkastaja pysyisi yrityksellä mahdollisesti pitkään ettei aina tarvitse aloittaa alusta. Ohjeita voisi yhdistää ettei tarvitse seurata niin monia eri ohjeversioita. Jos uusi ohje julkaistaan, ilmoitakaa jos edellinen versio poistuu käytöstä.

Harvemmin tilakohtaista valvontaa, pistokokein. Omavalvontaa

Omavalvonnan kaltainen eli valvo itse tuotteitasi ja saat sertifikaatit, jos toimintasi todetaan luomuksi.

Kustannus tutettua yksikköä pitäisi pystyä pienenä

Luomuvalvonnasta on hyötyä myös todellisille luomutoimijoille, koska näin kitketään huijarit pois markkinoilta. Jos säännöksiä helpotettaisiin niin huijareita ilmestyisi markkinoille huomattavasti nykyistä enemmän.

Saada tarkastus halvemmassi, varsinkin karjatilojen osalta. Ei ole kokemusta monestakaan tarkastajasta, mutta käsittääkseni tarkastustoiminnan taso on kirjavaa. Ei pitäisi puuttua pikkuasioihin, jos kokonaisuus on kunnossa. Esimerkki. Pellolla erinomainen kaurakasvusto, mutta tarkastajaa häiritsi kovasti se, että lohkolle oli viljaa 3 vuosi peräkkäin. Viljelykierron puutteeseen syynä oli epäonnistuneen heinäkasvuston lopettaminen heti keväällä. Jos kasvusto olisi ollut huono olisin ymmärtänyt kritiikin.

Yhtenäiset valvonta ja sanktio periaatteet koko EU:hun

Kuluttajana ja kunnallisena elintarvikevalvojana kaipaisin helposti saatavilla olevaa tietoa siitä onko joku toimija luomuvalvonnan piirissä. Luomuvalvonta toimii liian irrallisena muusta elintarvikevalvonnasta.

Valvonta tulee olla viranomaisella.

Valvonnan pitäisi olla enemmän neuvonnallinen ja tähdätä siihen, että luomuviljelyssä noudatetaan kestävän kehityksen periaatteita. Jos jokin asia ei löydy säännöksistä, mutta on luomun periaatteiden mukaista pitäisi asia hyväksyä. Luomun periaatteiden pitäisi korostua, ei säännösten (kuitenkaan laadusta ja turvallisuudesta tinkimättä. Maalaisjärkeä!)

Voisi olla eri tarkastuslomakkeet erilaisille toimijoille.

---

yksinkertaisuus tuottajalle ja kuluttajalle!

Niiden tilojen osalta, jotka eivät myy luomutuotteita, voitaisiin luopua säännöllisistä vuositarkastuksista. Tuotantoehtoja tulisi selkiyttää erityisesti kotieläinpuolen osalta. Tuotantoehdot tulisi saada paremmin synkroniin luomu- ym. viljelytukehtojen kanssa.

Eviran sivut voisivat olla selkeämmät, jotta toimijat löytävät helposti tietoa ja uudet pääsevät sujuvasti mukaan toimintaan.

Yksinkertaistaa, tarkastajat koulutukseen oikeisiin olosuhteisiin esim aloittelija kokeneen mukaan. Kirjoitetun siirto käytäntöön mahdollistettava.

---

lisää resursseja valvontaan

Koodimerkintä missä tuotettu, jotta kuluttaja voi varmistaa valmistuspaikan sekä tiedottamista miten valvonta toimii.

Konsultoivampaan suuntaan?

Selkeämpi ohjeita, missä ei olisi tulkinnan varaa. Eviran sivut on edelleen hyvin hankalat. Ei löydy tarvitsemaa tietoa. esim. luomussa sallittu lisäys ainoisto on hankala löytää.

---

valvonnasta neuvonnaksi

---

enemmän aikaa neuvonnalle-tarkastusmaksu alennettava-vähemmän turhanpäiväistä paperityötä

Pitkään luomussa (yli 10 vuotta) olleita kasvitiloja turha joka vuosi tarkastaa, otannalla joitakin tiloja valvottavaksi.

Helpottaa byrokratiaa siten, että tarkastajat olisivat käytännön läheisempiä ja toteaisivat toiminnan in action ei pelkästä paperille kirjoitetusta tuotoksesta, toki kirjallinen runko tulee olla jotta saadaan luotua kokonaiskuva.

Ihan ensimmäisenä tulisi käydä läpi luomun ja ympäristöehtojen muiden erityissopimusten yhteneväisyydet ja päällekkäisyydet. Esimerkki: luomun eläinpuolen lomakkeet eivät kelpaa eläinten hyvinvointisopimuksen lomakkeiksi, vaan pitää olla omat. Kuvaukset taseet ym pitää yksinkertaistaa silloin kun tila ei osta tai myy rehuja, vaan käyttää kaiken tuottamansa omalle karjalle. Esim: Kuvaus kuinka rehu kuljeteaan omalta kuivurilta navetalle

---

Kun sitä tehdään joka vuosi joka tilalle. Niin paperin pyörytystä voisi vähentää. Maksut ovat vähän suurehkot. Varsinkin jos pellon tuotto käytetään tavanomaisessa karjataloudessa.

Tarkstajien yhdenmukaiseen koulutukseen olisi kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota. Tarkastusten luonne ja myös taso riippuvat nykyisellään hyvin paljon tarkastajasta. Luomuvalvontaa pitäisi yleisesti kehittää entistä neuvovampaan suuntaan.

Vähemmän "paperityötä"! Järjestelmän asenne tuntuu tällä hetkellä olevan, että viljelijän pitää erikseen todistaa, ettei ole voinut huijata. Kaikki pitää erikseen laskea ja kirjata, vaikka kyseessä olisi tila, jolla ei tuoteta, pakata tai myydä mitään muuta kuin luomua. Papereita kopioidaan ja lähetellään ympäriinsä, erien mukana ja toimijoiden kesken. Mieluummin rekisteri nettiin ja jokainen voi tarkistaa onko tuottaja luomu. Myyjä kirjaa laskuun onko tuote luomu ja vastaa sitten kirjoittamastaan. Eihän kaupassakaan anneta vaikkapa luomujugurttipurkin mukaan asiakirjaselvitystä, luomupäätöstä tai mitään muutakaan varmistusta. (Toivottavasti ei nyt kehitetä niin, että kohta saan kaupasta kilon paperia kun käyn luomuostoksilla!) Voisi ajatella myös kevennettyä valvontaa, esim. jos on ollut jo kauan luomussa ja on selkeästi sitoutunut niin on mielestäni "pienempi riski", jos tilalla tuotetaan vain luomua, se on varmasti pienempi riski kuin rinnakkaisviljelytilanteessa oleva jne. Luultavasti tällaisia kevennyskeinoja olisi löydettävissä jos tahto löytyy. Uusille viljelijöille olisi tärkeää saada tarkastaja, jolla on neuvova ja kannustava asenne (tiedän, on neuvoja ja tarkastajan velvollisuuksiin ei kuulu neuvoo... mutta silti.) koska kuitenkin peltoja ja paikkoja tarkastettaessa myös jutellaan. Jonkinlainen jatkuva palautekanava olisi varmaan hyvä. Asiat tulevat mieleen vuoden mittaan työn vaiheiden mukaan.

Yllätystarkastuksia, yllätysnäytteenottoja, yksityiskohtaista raportointia ja jäljitettävyyden seuraamista

---

Siten että jos ja kun tulee ns uutta, niin silloin tarkastettaisi. Luulen että jokainen luomutuottaja vakiokuvaillaan varmasti toimii säännösten mukaan. Turhat tarkastukset pois!

Vielä enemmän neuvovammaksi, kun kerran liikkeellä ollaan, niis siitä tulisi ottaa hyöty irti, molemmin puolin, tarkastajatkin hyötyvät tiläkänneistä.

---

tila A luomu tilat B,C,D,E ympärillä tehoviljelmia, tila A ei ole puhdas

---

Päällekkäisten systeemien purkaminen. Selvästi esille millä kriteereillä mitäkin merkkiä on oikeus käyttää ja vastuuta toimijoille itselleen. Systeemissä kuin systeemissä rehelliset joka tapauksessa joutuvat tiukimmille. Epärehellisyyttä tiukka säännöstö ei poista. sen sijaan ne nostavat tuotteiden hintoja tarpeettomasti ja vähentävät kuluttajien todellisia valintamahdollisuuksia.

Kysymykset ovat toki nykyään selvempiä mutta vieläkin olisi yksinkertaistaminen mahdollista. Aikaa kuluu kysymyksen tulkintaan.

Tarvitseeko sellainen kotieläintila jolla karja on tavanomaisessa tuotannossa ja pellot luomussa, ja niiden sato käytetään tilan tavanomaisten kotieläinten rehuksi. Joka vuotisen luomutarkastuksen? vai voidaanko tarkastuksia pitää esim joka toinen vuosi. Tai kasvukauden ulkopuolella. Toki kasvukaudella suoritettu tarkastus antaa parhaimman mahdollisen kuvan luomuviljelyn onnistumisesta.

Luomuvalvonnassa/säännöksissä pitäisi antaa tilaa myös maalaisjärjelle. Esim. neuvojan ohjeen mukaan esim. kirvoja saa torjua omentarhasta luomussa sallituilla kasvinsuojeluaineilla, kun puolet pinta-alasta on kirvojen

---

saastuttamaa. Kuitenkin huomattavasti tehokkaampaa ja kasvinsuojeluaineidenkäyttöä minimoivaa olisi torjua heti ensimmäiset havaitut kirvat- tällöin voisi riittää yhden puun käsittely.

Pitäisi miettiä onko kaikilla tilolla käytävä joka vuosi, olisiko ympäristötila- malli joille kin hyvä vrt. Ruotsi

---

Valvonta tulisi siirtää pois veronmaksajien rahojen tuhlaamisesta esim. luomuliitolle, joka saisi hoitaa asian parhaaksi katsomallaan tavalla ja rahoituksella, jonka itse järjestää. Tällaiseen luonnonvarojen tuhlaamiseen ei pitäisi veronmaksajien rahoja käyttää, vaan rahat tulisi ottaa kyseisen taikauskosen maanviljelijöiden kannattajilta, eli kuluttajilta, jotka sitä välttämättä haluavat ostaa. Luomuviljely on tehokas tapa vähentää maatalouden järjestyttä ja tuotantoa, joten saisivat itse maksaa koko laskun uskomuksistaan.

Kouluttamalla tarkastajia neuvonnalliseen suuntaan. Informoimalla tuottajia selkeämmin. Vähentämällä niuhotusta.

Valvonta terminä pitää poistaa ja ottaa käyttöön sertifiointi. Samalla EU-tukien valvonta, neuvonta ja sertifiointi pitää eriyttää eri henkilöille organisaatioiden sisällä. Sertifiointi pitää olla oma prosessi erillään tukivalvonnasta ja neuvonnasta.

Suomi on pieni maa ja kaikki tarkastukset henkilöityvät paikallisiin viranomaisiin, jotka tulkitsevat kukin omalla tavallaan ohjeita ja lakeja. Toimintojen keskittämisessä on menty liian pitkälle ja virallinen taho pitäisi saada toisaalta jaettava maakuntiin, että ymmärretään puitteet jossa toimitaan. Tiedon kulku on hidasta sieltä jostain toimijalle.

---

yhdistää muuhun valvontaan lisätä omavalvontaa

Säännösten pitäisi olla pitkäjänteisempi, merkinnät ja säännökset eivät saisi muuttua jatkuvasti.

Kun yritystä tarkastetaan jo monen vuoden kokemuksella, tarkastuksessa voisi olla keskittyä ko. valmistuksen "kompastuskiviin", eikä joka kerta luettaisi sisälukuharjoituksena koko kaavakennepua ja koiteta yhdessä keksiä, mitkä kohdat ovat nimenomaisessa yrityksessä tärkeitä. Aikaa kuluu ihan turhaan!

En osaa sanoa, ehkä vavonnan valvontaa voisi vähentää.

---

meillä luomuviljan kuljetusta satunnaisesti. ei edes joka vuosi, mutta tarkastupumaska pitää tehdä joka vuosi. kevennetty versio olisi hyvä.

Turhat nippelitarkat säännöt ja tarkastukset vähemmäksi. Luomuviljelysäännöt yksinkertaistettava jotta käytännön viljely tulisi mielekkäämmäksi todellisille luomuviljelijöille. "Harrastelijoille" omat säännöt. Ulkomailta tuotaville luomutuotteille tiukemmat säännöt. Esim. Romaniasta tuotu rypsirouhe herättää suuria epäilyjä luomutuotteen aitoudesta.

Talonpoikaisjärkeä mukaan. Valvonnassa pystyttävä ottamaan huomioon tilan erityispiirteet ja kannattavuusvaatimukset ja on asetettava tavoitteet, eli vähennettävä aikaa menneen tutkimiseen ja sen sijaan panostettava voimakkaasti tulevaisuuteen ja kehitykseen. Nyt on jääty paikoilleen junnaamaan ja luomutilat eivät enää lisääny, päin vastoin on nautapuolella tiloja siirtynyt takaisin tavanomaiseen. Toisaalta etukäteislaskelmat ja neuvonta toimivat nykyisin hyvin luomuun siirtymistä harkitseville, joten tila pystyy tekemään valinta päätöksensä faktojen perusteella. Suomeen Eviraan pitäisi perustaa tuottajista koostuva elin, joka olisi mukana päättämässä käytännöistä, toisi oman näkökulmansa esiin virkamiehille ja osallistuisi asioiden käsittelyyn eturistiriitatilanteissa.

Hyvä että yksi hoitaa useamman osion.

Valvota pitäisi olla samalla neuvonta tilaisuus. ovathan valvojat Pro Agrian neuvoja.

Puhun luomutuotteita valmistavana, en osaa sanoa alkutuottajista. Luovuttaisiin ajatuksesta että luomulla on joku oma "ideologia" ja että luomut olisi jotenkin erityisasemassa. Se on aivan tavallista korkealaatuisten elintarvikkeiden valmistusta. Jokaista elintarviketta arvostetaan samalla tavalla ja jokaiseen käytetään täsmällisesti reseptinmukaisia raaka-aineita, oli ne luomuja, reilun kaupan tuotteita tai tavanomaisia tuotteita. Jos reseptissä lukee luomu sokeri, siihen tulee luomusokeria ja kaikki raaka-aineet kirjataan joka tapauksessa ylös (ISO22000) ja turha pitää rinnakkasita järjestelmää.

??

Enemmän ajatuksella, että tullaan tarkastamaan, että kaikki on HYVIN eikä niin, että haetaan vikoja sellaisella asenteella jossa toimijalle tulee olo, että vilppiä se kuitenkin on yrittänyt.

---

lisätä ja tehostaa.

---

turhan valvonnan vähentäminen, esim. jo pitkään toimineet osaavat viljellä ilman jatkuvaa vahtimista.

Toiminnan luonteesta riippuen voisi tarkastuksien väliä pidentää.

---

selkeä opastava toiminta

---

tarkastajille hyvää ja monipuolista koulutusta asiansa osaavat luennoitsijat - jotka ovat kiinnostuneet työstään. Tänä päivänä tarkastajin koulutus on ala-arvoista

---

Taskusta toiseen rahan siirtäminen on varmasti byrokralialtaan kalliimpaa kuin että tarkastus olisi maksutonta niinkuin monissa muissa EU-maissa. Kokemusta tarkastuksista on vielä niin vähän, ettemme vielä osaa muuta kehitysideaa antaa.

Miettiä, onko tarkastus tarpeellinen vuosittain

---

omien kokemusteni perusteella en osaa parannus ehdotuksia esittää.koska olen tarkastuksen yhteydessä saanut tarkastajalta hyviä kehittämis ideoita ja mihin pitää kiinnittää huoniota.

---

vois tulla valvonnan lisäksi jonkin verran neuvontaa.

---

omavalvontaa voisi kehittää. Sen voisi tehdä esim Vipu-ohjelmaan, siis suoraan nettiin. Vain pistoluontoista tarkastusta ja se pitäisi suhteuttaa myönnettyihin tulkin. Kustannustehokasta pitäisi olla.

Nykyinen tapa on hyvä - olen kyllä kuullut, että jossainpäin Suomea valvontaa on "kehitetty" tiukkaan virkamiesmäiseen tarkastukseen. Se ei kuulosta hyvältä - valvonta tehdään joka vuosi, joten luomutilat ovat paljon tarkemmassa valvonnassa kuin mitkään muut tilat. Sen on sietänyt, kun tilaisuus on miellyttävä, keskusteleva ja neuvova, vaikka sääntöjen noudattaminen valvotaankin tarkasti.

Eläinten hyvinvoinnin kriteereitä on tarkennettava ja painopistettä siirrettävä tuotantorakennuksista ja rehuista eläinten faktisen voinnin arviointiin. Myös kuljetuksia teurastamoille valvottava nykyistä tiukemmin.

Neuvovaan suuntaan. Yhteistyötä eri instanssien kesken. Vastuu myös virkailijalle, ei aina viljelijälle. Herran pelossa suomalainen kasvattaa vihaa, mutta apua hän ottaisi mieluusti tässä byrokration viidakossa vastaan. Tosin luomutarkastajat ovat kokemuksen mukaan olleet aina inhimillisempiä, kuin muut valvojat. Ei ole helppoa

---

valvojan asema nykyään.

---

tehdä tarkastuksesta maksuton tai ainakin halvempi, samoin kuin huolehtia siitä että tarkastettava tila ei kykene hyödyntämään mahdollisia kontaktejaan tarkastuksen tarkkuudessa eikä kykene näin ollen kiertämään tarkastuksia.

Tarkastajat voisivat vielä enemmän tuoda tietoa muuttuvista säännöksistä, jotka voivat olla helpottamassa viljelijän asemaa.

Sen käytön ei tulisi olla maksullista.

Lisää tarkastuksia

Kaikessa toiminnassa kehittäminen on tärkeämpää kuin epäileminen. Epäily on loukkaavaa. Pitäisi antaa vapaavuosi tarkastusmaksusta, jos on ollut rikkeetön.

Omat kokemukseni ovat hyviä. Valvojilla on hyvä asenne. He eivät hakemalla hae puutteita vaan yhdessä viljelijöiden kanssa kehittävät toimintaa.

Kriteereitä pitää löysentää, joustaa kun kyse eläinperäisten elintarvikkeiden tuotannon kannattavuudesta. Kunnes markkinoille saadaan riittävästi luomulihaa esim.

Miettiä, mikä luomutuotannossa on kuluttajalle vaarallista ja valvoa sitä. Ei hyödytä yhtään, että viljelijä laitetaan ahtaalle kaiken maailman kirjanpitojen kanssa, kun tuotteet voidaan tilalta lähdön jälkeen sekoittaa sekä keskusliikkeiden varastoissa että kaupan hyllyssä. Tahallisiin alkuperäväärennöksiin pitäisi puuttua oikeasti ja väärennöksistä pitäisi tulla tuntuva rangaistus.

---

yksinkertaistaa

EU-luomusertifioitujen tuotteiden osalta lainsäädännön käytännön toteutusta pitää tarkastella EU-tasolla ja selvittää eri jäsenmaiden poikkeavien käytäntöjen perusteet. Menetelmien suuret eroavaisuudet vievät uskottavuuden koko järjestelmältä ja ovat lopulta vahingoksi luomutuotteille. Ei Suomen viranomaisen voi olla silloin oikealla asialla, jos se ainoana EU-jäsenmaana toteuttaa sokeasti omaa itseään.

Luomuvalvonta ja tiedotus pitäisi saattaa "kansantajaiseen" muotoon pitämällä esimerkiksi myös pienissä maalaiskunnissa tiedotustilaisuuksia. Tilaisuudessa pitäisi olla sellainen ihminen, joka osaa vastata kysymyksiin eikä vain palata asiaan. Nyt ei saa mistään tarkkaa tietoa siitä, mitä materiaaleja mikäkin koodimerkki tarkoittaa.

Pienimuotoisessa toiminnassa tarkastusmaksut käyvät kohtuuttoman suuriksi ei kannata hakea luomuun. Toisaalta luomulisäysaineistoa pakko hankkia, jos tila luomussa. Tavanomaisen luvasta joudut maksamaan. Kalliiksi käy myös kun ei osaa enää itse tehdä viljelysuunnitelmaa eikä tukihakua, en minä ainakaan uskalla oman järjen varaan jättää noita kun aina joku pykälä on muuttunut.

Omat valvojat tuotantopuolelle ja erikseen muutamia valvojia, joilla olisi hyvää osaamista lainsäädännön soveltamisesta jakeluketjun loppupäässä ja kaupankäynnissä. Jos asiakirjaselvitys on sähköisenä saatavilla niin sen paperiversion tarkastaminen ketjussa eteenpäin ei ole nykyaikaa, kun voimassaolo muuttuu. Muissa EUmaissa tukkurin asiakirjaselvitys voi olla voimassa jopa 3 vuotta, Suomessa vuosittainen tarkastus, epätasa arvosta? Kaikkien valvojen pitäisi osata varmistaa, että yritys osaa tunnistaa poikkeamat ja osaa toimia niissä tapauksissa oikein ja hallitsee sidosryhmät ongelmatapauksissa. Siitä ei ole kysytty kertaakaan. Rasite yrityksille, että alkoholijuomien luomuvalvonta ja ohjeistus on erikseen Valviran vastuulla.

Pienempien luomutuote erien markkinoille pääsyn helpottamiseksi, tulisi toimia kohti suuntaa, jossa valvonnan pyytäminen ja piirissä oleminen olisi yhä kannattavampaa.

Valvonta tulisi yksityistää ja miettiä tuotannon ohjeiden liikkumavarat. Tällöin valvottaisiin tuotantoa ja tuotannon ehtoja. Nyt sekoittuu liian usein tuki ja tuotannon valvonta, jolloin tarkastajien ja tuotantotapapäätöksiä tekevien virkamiesten toiminta on hyvin rajoitettua. Kuluttajanäkökulma on enemmän mielikuvia kuin pykäliä!

Tehdä se helpommaksi viljelijälle.

---

9. Mitä tuotantoehtojen kohtia on ollut hankala toteuttaa käytännössä?

---

alihankintasopimukset. tuntuu tyhmältä tehdä sopimus, kun silti edellytetään, että alihankkija kuuluu valvontaan. tosin kuulin, että tähän olisi tulossa muutos? uuden asetuksen mukaan pitää tarkastaa tavarantoimittajan asiakirjaselvitys, missään ei sanota, että pitää olla kopio siitä mutta evira vaatii...miksi? samoin vaaditaan vaatimuksenmukaisuusvakuutus vaikkei asetuksessa puhuta siitä mitään?

---

luomusiemenen saanti (erikoiskasvit yms.)

SIEMENTUOTANNON JA LUOMUTUOTANNON EHDOT

Eläinohjeet on niin epäselvät, ettei tiedä, mitä pitäisi noudattaa. -Eläinohjeissa ei mainita sanaa itsehoitovalmiste. Tarkastaja niitä kumminkin perään kyselee. Kukaan ei kerro, mitä ovat ja miten pitäisi toimia. -Luomusopimus katkolla huhtikuulla, tilatuki vaatii noudattamaan ehtoja vuoden loppuun. Vuokrateltojen kanssa tulee ongelmia. - Uusi maanvuokralaki mahdollistaa vuokrasopimuksen irtisanomisen. Mitä jos niin käy kesken luomusopimuksen? Kuka maksaa takaisinperinnät? -Miten eläimen luomuisuuteen vaikuttaa se, onko sopimus tehty pelloista erikseen vai yhtä aikaa karjan kanssa (24 kk siirtymäsääntö ihan hassu kun siinä sv-rehua popsineesta vanhasta eläimestä tulee nopeammin luomulihaa kuin valmista luomurehua syöneestä kaveristaan) -jos sv:ssa oleva eläin myydään luomutilalle pitoon, miksi sen pitää aloittaa sv alusta?

- jatkuva muuttuminen

TUOTEVIRTAKIRJANPITO ON ERITTÄIN TYÖLÄSTÄ , KUN ON LUKUISIA ERI KASVEJA JA PIENIÄ MYYNTIERIÄ MONIIN KOHTEISIIN

Ei tule mieleen. Ei ole ollut ongelmia.

---

tuotevirtakirjanpito (monipuolinen puutarhatila jossa myös tilamyyntiä)

Niissä tuotantoehdoissa, jotka omaa tilaamme ja tuotantoa ovat koskeneet, ei varsin hankalia kohtia ole ollut. Ohjeiden sisäistäminen niin, että käytännössä osaa ottaa huomioon KAIKKI ko. asiaan liittyvän, on ollut haasteellisinta. Useimmiten kuitenkin olen ehkä kerrannut Maan hoito ja viljelykierto kappaletta.

Hintakartelliepäily luomusiemenissä?

Suuri ikkuna pinta-ala tuo liikaa valoa liikaa valoa.

---

nautojen vitamiinit, kivennäiset, yleensäkin mitä niille elukoille saa antaa ja koska ja kuinka paljon. luomusiementen hankkiminen.

Luomusiemenet! Suhteeton byrokratia!

---

kotieläin puolella rehujen -vähyys, -vaihtoehdot jotkut asiat on vaikeat toteuttaa käytännössä varsinkin eläin puolella.

Kaikkia luonnonvaraisia raaka-aineita ei välttämättä saa luomuna, jolloin törmätään siihen, ettei joitain tuotteita voida valmistaa luomuna lainkaan.

Eläinten ravitsemuksellisten tarpeiden täyttäminen. Tuotantosäännöt rajoittavat liiaksi rehuvalmisteita. Useissa valmisteissa on pakko käyttää erilaisia säilöntä- ja emulgointiaineita, jotka luomusäädökset kieltävät ts. eivät ole sallittujen listalla. Eläimet kärsivät, kun niistä pyritään saamaan korkeatuottoisia, mutta useat tarpeelliset valmisteet jäävät kuitenkin kielletyiksi kuten esim. lehmien kalsiumvalmisteet poikimisen yhteydessä ja porsaiden ja vaiskoiden elektrolyytit (ongelmana glukoosi).

-

---

en ole tutustunut niihin, ovat yleensä monimutkaisia

---

elintarvikkeet, kun lait ja ohjeet ja käytäntö ovat ristiriidassa.

Vaatus luomurehun pakollisuudesta kotieläimille

Byrokraattista paperien pyörittelyä

---

eos.

---

eos

Kotieläintaloudessa valkuaisvaatus.

---

olen käyttäjä

Vaikeinta on saada luomurehua ja toisena on luomuarvon katoaminen teurastamon kynnyksen ylitettyä.(karitsa)muuttuu tavanomaiseksi lihaksi.(evira tässäkin ahdistaa,vaatimukset erittäin kovat teurastamoilla)

Luomumaidontuotannon rehustus vaatimuksia, luomualkuaisen saatavuusongelman takia. (Lopetimme luomumaidontuotannon tämän takia) Luomusiemenet ovat käytännössä ihan liian kalliita verrattuna tavanomaisiin.

AINA EI OLE TARJOLLA LUONNONMUKAISTENEHTOJEN MUKAAN TUOTETTUA LISÄYSAINEITOA JOLLOIN ON JOUTUNUT HAKEMAAN LUVAN TAVNOMAISEN KYLVÖSIEMENEN KÄYTTÖÖN.

Laidunnuskielto tarkastamattomalla alueella. Jaloittelutarha ei saa olla katettu.

---

eos

---

en osaa sanoa

Myyntikasvivaade. Viljelyksessämme on sekä luomukarjatila että luomukasvitila, joista karjatila on oma ja kasvitila yhteistyötila (vanhempani nostavat tuet, me teemme viljelytyöt). Kasvitilan 30% myyntikasvivaade on tuntunut älyttömältä, koska toki haluaisimme viljellä nurmea karjamme tarpeisiin. Onneksi juuri tänään sain ELY-keskukselta tiedon, että em. kaltaisissa tapauksissa myyntikasvivaade poistuu.

Niitä kohtia, joita ei suoraan sanota tuotanto-ohjeissa.

Lisäysaineiston alkuperävaatimus. 100 % luomurehuvaatimus. Vasikoidsen 3 kk. maitojuottovaatimus.

Pakkausmerkintöjen ohjetta voisi helpottaa kuvitetuilla esimerkeillä. Myös tuotanto-ehtoja voisi havainnollistaa esimerkeillä.

Tuotamme luomuhunajaa, melkein! Ainut syy miksi sitä ei voi hyväksyä luomuksi on että talveutamme pesät stroxosastoilla. Me eikä kukaan asiakkaistammekaan ei ymmärrä kuka viisas on keksinyt tällaisen säännön. Mehiläisten kannalta styrox pesissä talvehtivat terveemmät ja paremmin voivat mehiläiset. Tätä on testattu aiempina vuosina, puukalusto imee talvella kosteutta, jossa taudit ja homeet aiheuttavat tappioita. Aivan sama kuin luomulihan ja -maidon tuotannossa vaadittaisiin vasikoiden kasvatus puunavettassa.

Tuotanto-ohjeet ovat mielestäni selkeät. Olen pääsääntöisesti käyttänyt vain noita kasvintuotannon ehtoja, eikä ongelmia ole ollut.

Maidontuotanto, kuinka voin turvata lehmien valkuaisen saanin.

---

alihankinnan valvontapykälä, jos ulkomainen alihankkija. Myös tuonti kolmansista maista on todella monimutkaista!

Siementen hankinta

Rehuasetus on vähän arjesta ohimenevää, sillä en tahdo ehtiä aina lukemaan kaikkea alalla tapahtuvaa.

---

viljelykierto

Todellisille luomutuottajille tuskin mikään on hankalaa. Jos taas halutaan huijata, niin kaikki koetaan vaikeaksi.

Lisäysaineito rekisterin käyttö on haastavaa ja milloin pitää hakea ja mitä lupaa on kyllä epäselvää.

Ei oikeastaan missään ole ollut ongelmia, kun oma halu on alusta lähtien ollut tuotanto perustaa luonnolliseen tuotantoon ilman teollisuuslannoitteita ja etenkin torjunta-aineita.

Tietäisi edes mitä pitää toteuttaa kun sääntöjä on niin monia eri paikoista

---

100% luomuruokinta silloin kun valkuaisrehua luomuna ei ollut suomessa myynnissä. Karja joutui tyytymään pelkkään viljaan ja säilörehuun.

Luomusiemenen saanti ollut vaikeaa tänä keväänä

---

vitamiinien anto eläimille, kuivaheinan tuotanto huh huh apilanurmestako.....tarkastajat koulunpenkille

---

eos

Ei kokemusta

En ole lukenut ohjeita, koska käsittääkseni luomuvalvonta on muualla kuin kunnallisella elintarvikevalvonnalla.

---

typensitoja kasvit pitäisi ehdottomasti olla jokaisen viljelijän päätettävissä-siis pääasia olisi että typensidonta toimisi-tällä hetkellä tuntuu turhanpäiväinen rajaaminen ja byrokratia olevan tärkeämpi kuin terve järki

---

Luomuviljojen käsittely (lajittelu, kuivaus) tav.omaisella tilalla aiheuttaa lisätöitä palvelujen tarjoajalle ja viljelijälle. Monet kieltäytyvät toimista byrokratian ja valvontaan liittymisen takia. Esim. pitäisi sallia viljan lajittelu tav.om. yksikössä jos luomutuottaja on itse läsnä koko prosessin ajan ja siten valvoo tapahtuman joka kestää 1-2 tuntia. Sellaista toimintaa varten kukaan täysjärkinen ei liity luomuvalvontaan. Luomuvalvonnan jälkikäteinen toiminta ko. tapauksessa ei lisää luomun uskottavuutta yhtään.

No kirjanpito ja taseet vie aikaa, rinnakkaistuotanto tavanomaisten kanssa on myös hankalaa

---

Kun tila kehittäessään toimintaa perustaa esim elintarvikeketjua varten mikroyrityksen, joudutaan soveltamaan usean lain ja asetuksen mukaisia ehtoja, jolloin syntyy epäselvyyttä niiden yhteensovittamisesta: Esim: tilalla myynti ja markkinointiyritys lihalle. Yrityksellä ei ole mahdollisuutta saada teurastamonumeroa, joka oikeuttaisi eläimen elävänä siirron yritykselle, vaan yritys joutuu ostamaan ruhon. Koska eläin on menettänyt nahkansa teurastom rahtityönä, joutuu tila alhaisen jalostusasteen valvontaan, vaikka kaikki asiat tarkastetaan jo yrityksen luomuelintarvikevalvonnan yhteydessä.

Sallittujen aineiden vaihtelevuus vuosittain. Mutta ei ole omaa kokemusta

---

Monipuolisella tilalla taseen tekeminen on tolkuton homma (kohtuuton kustannus). Ja mielestäni myös turha jos tuottaja on valmis näyttämään ostonsa (esim.lähetyslistat) ja myyntinsä (esim. lähetyslistat, myyntikuitit tai myyntivihkon). Ainakin jos tuotetaan ja myydään vain luomuja. Yhteistyökuviot on tehty hankaliksi. Tavanomaisten(kin) tilojen kanssa voisi tehdä monenlaisia asioita yhteisillä koneilla tai yhteisissä tiloissa. Rahtityötäkin voisi monesti teettää. Luomutilojen välillä voisi tehdä yhteisiä viljelykiertoja, pellonvaihtoja ym. Usein hyväkin ajatus lopahtaa vain siksi, että siinä on joku pykälä tai ehto tai se vaatisi taas jonkun erillisen hakemuksen/sopimuksen tms. Viljelykierron ja siinä tuotettavien kasvien nykyisenlainen määrittely saattaa sulkea pois ihan järkeviäkin viljelysuunnitelmia (varsinkin erikoisemmissa tuotantosuunnissa tai sivutoimisilla tiloilla). Jokainen tila ja viljelijä on erilainen. Viljelysuunnitelma ei välttämättä ole huono, vaikkei se sopisi kaavamaiseen kuvaan luomuviljelykierrosta. Hankala on kovin suhteellinen käsite, kaikki kai olisi mahdollista jos aikaa ja rahaa olisi rajattomasti. Paperityö vie aikaa, se aika maksaa tai on pois muusta työstä, vuoden lopussa nähdään, mitä viivan alle jää. Jos on istunut liikaa työpöydän ääressä sieltä löytyy iso miinus, koska ainakin meidän tuotantosuunnassamme suurin osa tulosta tulee tuotteista. Periaatteessa en vastusta papereitakaan, mutta kyllä niiden määrää ja tarpeellisuutta pitää oikeasti pohtia ja pyrkiä vähentämään ylimääräisiä ja päällekkäisiä töitä!

-

Lähes kaikkia.

-

Alkuun pääseminenkin turhauttaa. On kai viisaampaa myydä luomuainesosia sisältävät tuotteet vain tavanomaisina, koska kaikki turhanpäiväinen, mikä pienen toimijan niskaan siitä kaatuu on vain kukkarosta pois. Sääli niiden asiakkaiden kannalta, joita ei näe kasvatusten.

Luomukirjanpidon ja taselaskelman kehittäminen helpoksi ja toimivaksi, siitä on myös hyötyä itselle ja yrityksen toiminnalle

---

Ehkä eniten on päänvaivaa tuottanut luomu siementien hankinta, koska joillakin siemen toimittajilla näyttää olevan tapa jättää varastoon muutamia kymmeniä kiloja esim:apilan siementä. Ja näin he pysyvät eviran luomulisäysaineisto listalla, koska heillä on luomusiementä varastossa. Mutta kuitenkin he eivät ole valmiita

---

myymään erää jos sitä heiltä ostomielessä koettaa ostaa.

Luonnonmukaisen lisäysaineiston käyttö (omina), koska käyttämiämme lajike/perusrunko yhdistelmiä ei tuoteta luomuna.

Ei mitään ainakaan kasvinviljelytilalla.

Lukiessani viljelijöiden keskustelupalstoja, niin ilmeisen monia kohtia on hankala toteuttaa käytännössä ja se näkyy tuotteiden hinnassa, jotka ovat usein moninkertaisia järkevästi tuotettuihin nähden.

En ole lukenut ohjeita pitkään aikaa => Lisäysaineiston luomuvaatimus on tyhmää kun se rajoittaa tuotantoa niin paljon.

Viljelykierto/myyntikasvien osuus kaikilla lohkoilla. Osa lohkoista voi olla hankalasti viljeltäviä.

Pakkaamoilla helppo osa tässä. Ei hankaluuksia.

No pelot on luomussa, mutta lampaat ei, kun kauran ostan lähituottajalta joka ei ole, mielellään laittasi lampaatkin luomuun, mutta mistä kaura kun itse tuottamalla tai kaukaa hakemalla tulee kalliiksi.

Tuotantosairauksien ennaltaehkäisy. Huonoina satovuosina vaikea saada luomurehua markkinoilta. Ohjeissa edelleen tuotantoehdot, jotka vaikeita toteuttaa naudalla, erityisesti lypsykarjassa. Erityisesti eläimen (vasikka) tiamiiniin (B12), E-vitamiiniin ja seleeniin puute, on vähemmän keinoja ennaltaehkäistä, kuin tavanomaisessa tuotannossa.

Lannoitus: se että pitäisi olla laimennettua tai ilmastettua, kun ajetaan kyläläisen lietealtaasta.

Valmiiden tuotteiden oma varastoalue. Se on tarpeeton tuotteidemme kohdalla joten vie turhaan varastotilaa pitää omassa nurkassa muutamaa lavaa kun luomutuotteet ovat marginaaleina vielä tuotannossa.

Ei ole ollut tarvetta

Joskus, kun olen opettanut luomuryhmää, olen pyytänyt oppilaita hakemaan tuotantoehdot Eviran sivuilta - eikä löytynyt. Ollenkaan. Tarkoituksenamme oli tutustua ehtoihin ja viljellä kurssin kanssa luomuehdoin vihanneksia omaan käyttöön koulun puutarhamaalla. Toteuta siinä sitten salakerhon ohjeita. Ne pitää olla aina saatavilla, ja jos päivitetään - pitää olla tieto, koska ovat löynteissä taas.

Nykyisin ei mitään.

Kirjoitettu ohje, ja Eviran tarkastajilta kysyttäessä sama asia. Usein saa ristiriitaiset vastaukset. Siemen asiat, viljelykierto eläinten tilavaatimukset, rehut

---

Yhteistyö tilojen välillä helpottuisi, jos pakkaamisen osalta voitaisiin saada mahdollisuus ilman elintarviketilojen hankkimista pakata esim. perunoita, juureksia ja vihanneksia.

Aiemmin lannan kompostointia.

---

valmiit siemen seokset koska myyjä/pakkaaja saattaa käyttää sellaisia lajikkeita seoksessa mitkä eivät ole luomua.

---

varastokirjanpito joskus laahaa perässä

Ei mitään. Tilan ulkopuolisen kuivurin käyttöönkin löytyi maalaisjärki vuokraamisen kautta.

Pienten eläinmäärien tuki on huonoa

Kantapään kautta jaksaa aikansa oppia. Välillä kukaan ei jaksu vastata "Jos teen näin, niin onko sallittua." kysymyksiin. Olet hankala asiakas. Ellet kysy (tai osaa edes kuvitella kysymyksen olevan tarpeellisen), tulee sanktioita.

Pienellä monipuolisella tilalla varaston jokahetkinen arvo, kun varastosta pitää olla mahdollisuus hakea tuotteita myös lähisukulaisilla ja naapureilla tilan suoramyntinä. Kankeuttaa käytäntöä.

Varastokirjanpito.Toimisto-osaaminen.

Kirjanpito. Pitäisi olla ohjelmistoja missä on esim. helppokäyttöinen varastokirjanpito toiminto.

Rehuntuotannon vaatimukset

Ohjeet on tehty tarkastajia varten ei viljelijöitä varten. Viljelijät ovat yleensä käytännön ihmisiä. 72 sivua yleisiä ohjeita on vaan yksinkertaisesti liikaa. Asia pitäisi pystyä kiteyttämään paremmin ja keskittyä oleelliseen. Luuletteko, että hitsari oppii hitsaamaan lukemalla 1000 sivua ohjeita?

---

alihankinta-asiat, asia ei tunnu olevan selvä valvojillekkaan. välillä saa vuokrata tiloja tavanomaiselta ja välillä ei saa

---

mainittu edellä

Mehiläisillä talveutus. Nykyinen kalusto on verkkopohjaista kevytkalustoa. Muuta ei käytännössä tarvikemyyjiltä saa. Talveutusruoaksi kehoitetaan jättämään hunajaa. Hunajan kuona ainepitoisuus on suuri ja pitkinä talvikausina esim. 2009 2010 ja 20102011) mehiläisen suoli täyttyy liikaa ja mehiläiset kuolevat ennen puhdistuslentoa.

---

luomulisäysaineisto ja sen tulkinnat (etenkin jos on hiemankin erikoisempaa kasvia, ja hankkii pitkin vuotta), eläinten luomuruokinta (sekä viljojen saatavuus ja laatu että valkuaispuoli) Kirjanpidon ylläpito myös vaativaa

---

Löytää selvät ohjeet yrityksessä tarvittavasta tekemisestä luomusuunnitelmassa sisältöä on muutettu moneen kertaan. Taseen kanssa on tehty aivan turhaa ja kallista it-suunnittelutyötä kk- ja vuosiraporttien takia, kun nyt sanotaan että normaalit saldoraportit järjestelmästä kelpaakin tarkastuksessa. Asiakirjaselvitys ei ole ymmärretty: sen pyytäminen on ihan rautalangan vääntämistä pitää lähettää mallikappale yritykseen, että saa edes oikean dokumentin.

En tuota vaan kulutan.

Siirtymävaiheen lupabyrokratia. Uuden, satoisan/terveen/aikaisen yms. lajikkeen kantasiemenen hankkiminen viljelyyn tavanomaisena pitäisi olla mahdollista ilman poikkeusluvan lisäkustannuksia. Perusteluna tulisi riittää valvojalle esitetyt perusteet.

---

10. Miten kehittäisit tuotantoehtoja?

---

kasvihuonetuotannolle ehdottomasti tarvitaan yhtenäiset tuotantoehdot. luomukalantuotannolle tarvitaan ohje, kukaan ei lähde edes siihen, koska ohjeistus puuttuu, tätäkö evira haluaa?

TARKASTUKSET, KAIKILLE SAMAT JA ETTÄ SE MYÖS KAIKKIEN OSALLA VALVOTTAISIIN. YHDENVERTAISUUS KUNNIAAN.

Eläintuotanto: selkeät perusohjeet, erikseen poikkeukset ja vielä erikseen luvanvaraiset (liitteenä lomakkeet ja hakuajat). Erikseen siirtymäsäännöt. Eri eläinlajit omina kokonaisuuksinaan.

---

lisäysaineisto saisi olla tavanomaista (mansikantaimet)

ENEMMÄN NEUVONTAA JA TARKASTAJIEN VALMISTELEMAT PAPERIT EDELLISTEN VUOSIEN PERUSTEELLA. PITKÄÄN VALVONNAN PIIRISSÄ OLLEILTA VOITAIISIIN KYSYÄ , MITÄ OLENNAISIA MUUTOKSIA ON TAPAHTUNUT. JOKA VUOTINEN EPÄLUOTTAMUS TUNTUU RAIVOSTUTTAVALTA. PIENTEN ALOJEN (15 a) TARKASTUS KLEVYEMMÄKSI BYROKRATIASTA.

Ei tule mieleen kehitettävää.

---

pitäisi poistaa päivittäisiin muistiinpanoihin perustuva kirjanpito pieniltä, monipuolisilta, paljolti kotimyyntiin ja muuhun vähittäismyyntiin perustuvilta puutarhailoilta. Aivan kohtuuton työ seuraa em.- velvollisuudesta.

Mielestäni nämä luomun tuotantoehdot ovat varsin järkeviä, verrattuna joihinkin muihin viljelijätukien ehtoihin.

Lisäysaineistorekisteriin ei koskaan merkitä kaikkia tarvittavia tietoja. Ehdotan että myös tavanomaisia siemeniä saa suoraan käyttää jos ei lajiketta kerta löydy luomuna. Lupakaavakkeiden turha täyttö jonkun parinkymmenen kilon takia ELY-keskukselle ei vie luomun kehitystä eteenpäin.

Luomukanalojen ikkuna-alojen vaatimukset ovat turhan isot. Kana oli alunperin viidakkokana. Viidakossa on aika varjoisaa ja aurinko saattaa vähän pilkistää. Jalostajien valosuositukset kanoille on vain 10-15 luxia. Olen osaksi peittänyt ikkunoita, mikä on vähentänyt kannibalismia ja kanat eivät ole tulleet liian aikaisin sukukypsiksi.

---

minusta tavanomainen, peittaamaton siemen saisi käydä luomupellollekin. melassi tms sokerirehu naudoille, koska luomusellaista ei ole. helpotusta pienille teurastamoille, että saataisiin liha myytyä luomuna. miten vasujen ripuli parannetaan kun maitohappobakteerit eivät ole luomukelpoisia?

-

---

selkeyttää käytäntöön ja tuoda ne lähemmäs viljelijää. -esim.katovuoden sattuessa sallittaisi myö kotimaisen tavanomaisesti tuotetun rehun käytön,joka olisi lähempänä lähiruokaa kuin että etsitään ympäri maailmaa luomusti tuotettua rehua,joka on kuitenkin epäilyttävää ja sisältää mm.salmonellaa ym taudin aiheuttajia.

Sallisin luomutuotteelle noin 5 % luonnonvaraisista raaka-aineista ei-luomuna. Siten esimerkiksi voitaisiin käyttää maustettuja tuotteita enemmän myös luomuna.

Enemmän yhdenmukaisuutta esim Tanskan ja Ruotsin kanssa.

-

Lisärehujen (erityiseen ravitsemukselliseen tarkoitukseen tarkoitettujen rehujen) käytön vapaa salliminen.
Teknisten apuaineiden vapaampi salliminen rehuvalmisteissa.

-

---

niiden tulee olla selkeät

Yksinkertaistamisesta voisi aloittaa.

Keventäisin ehtoja, jotta luomu-kotieläintuotannon kannattavuus ei vaarantusi

---

Minimoisin tuotannosta aikaa vievää papereiden käsittelyä hyödyntämällä sähköisiä välineitä

Lisää joustavuutta, joka on yleinen ongelma yleensäkin kaikessa suomalaisessa virkamiestoiminnassa. nm.
Kokemusta myös muualta Euroopasta ja pohjois-Amerikasta.

---

eos.

---

eos

Rikkakasvien hävittämiseen on kiinnitettävä huomio.

Kirjaaminen vain oleellisista asioista

---

kts yllä

Tilamyynti saatava lailliseksi. Tarkastusmaksut alhaiseksi, valtio maksumieheksi.

Siemenen lisääminen omasta luomuaineistosta tulisi sallia laajemmin.

---

maalaisjärki voi olla mukana niissä, esim. jos kaiken tuotannon syöttää tavanomaiselle karjalleen, onko sille katetta tilato esim. Ruotsista luomusiemenet.

---

natura-alueiden tuotteet luomuun

Enemmän joustoa siementilanteen ja rehujen saatavuuden mukaan. Tuotantopanelien hintaa tulisi seurata myös valvonnan puolelta etteivät toimittajat nostaisi hintoja niin ylös kuin nykyään. Toimittajat käyttävät hyväkseen monopoliasemaa varsinkin siemenkaupassa mutta myös eläinten rehu puolella.

-

Ellei kotimaista luomua ole, pitää olla niin, että siinä tapauksessa ensisijaisesti käytetään kotimaista, mm. rehut ja siemenet, sitten vasta ulkomaista luomua.

Luomukana myyntiin.

---

eos

---

en osaa sanoa

Selkeät ja suoraviivaiset ohjeistukset, joissa huomioitaisiin tarkasti eu-lainsäädäntö (esim. alhaisen jalostusasteen rahtityöntekijän kuuluminen luomuvälvontaan vs. em. rahtityöntekijän kuuluminen luomuvälvontaan viljelijän kautta viljelijän ja rahtityöntekijän keskinäisellä sopimuksella)

Esimerkkejä tilanteista, joihin ei löydy suoraan vastausta nykyisistä tuotanto-ohjeista. Esimerkiksi itsehoitovalmisteet, loislääkkeet yms. Meneekö hoitokertaa, pitääkö olla eläinlääkärin resepti. Entäs propylenglykoli syömättömälle elukalle? Kuis menetellään? Saako desinfioida vasikkakarsinat ja millä aineella? On lukematon määrä ns. harmaan alueen knoppitietoa, joka voisi olla aivan hyvin kaiken kansan luettavissa vaikkapa tuotanto-ohjeiden erillisenä liitteenä tai netissä olevina ohjeina, joihin voisi palata, jos ei muista mikä on ollut Eviran virakamiehen kanta edellisellä kerralla asiaa kysyttäessä. Saako torjua kärpäsiä muulla kuin risulla? Jos saa niin millä jne. jne. Eviran nettisivuilla voisi olla esimerkiksi kysymyspalsta, jonka vastaukset tulisivat julkisesti näkyville. Siis kysymys julkisesti ja vastaus myös. Tämä vähentäisi eroja tuotantoehtojen tulkinnan kirjavuudesta.

Poistaisin 3 kk maitojuottovaatimuksen, tai sallisin käytettävän Luomu-juomarehuja. Siementen alkuperävaatimukseen joustoja apiloiden ym. vähän tarvittavien osalta. Enemmän joustoa tavanomaiseten lajikkeiden käyttöön.

Siten, että tuottaminen säilyy järkevänä ja jotenkin kannattavana myös Suomessa.

Mehiläisten talveutuspesissä pitäisi pystyä käyttämään styroxpesiä.

Aina voidaan kirjoittaa selkeämmin ja huomioiden muun viljelyyn liittyvä terminologian kehitys.

Eläinten ruokinnan järjeistäminen ja tarvittavien ruokinta lisien antamisen helpommaksi.

---

kolmasmaatuonti yksinkertaisemmaksi jos mahdollista

Luomumetsämarjojen osalta. Keruutuotteiden rajat eivät aina ehkä helpota luomuna-myyntiä. Lannoittamaton korpi, josta marjoja kerään ja jonka metsänhoitajan/omistajan tunnen on minulle kyllä luomumarja. En kylläkään myy niitä vaan syön "luomuna".

---

viljelykiertoon vaihtoehtoja tilakohtaisesti

Mieluummin kiristäisin niitä kuin helpottaisin.

Vanhojen tuotantorakennusten osalta ikkunapinta-ala yms. ehdoissa voisi joustaa jos todetaan, että eläinten olosuhteet ovat muuten hyvät. Pitäisi katsoa eläimiä ja arvioida niiden vointia, eikä tuijottaa paperista prosentteja. Käytännön läheisempi tulkintamalli tiettyihin asioihin. Nauta eläinten siirtymäaika kohtuuton. Esim. luomuun siirryttäessä 6 vuotias lehmä ei tule luomueläimeksi käytännössä koskaan (jos olen ymmärtänyt ehdot oikein).

Luomutuotannon voimistaminen sen aseman valtakunnallinen vankempi ote.

Yhdet ohjeet yhestä paikasta

Luomumehiläistentarhaus pitäisi olla mahdollista myös Etelä-Suomessa. Rajoitus tien läheisyydestä järjetön.

Ympäriällä voi olla monta sataa hehtaaria luomupeltoa, mutta ei luomumehiläisiä jos lähettyvillä menee tie.

Vähän joustoa huonoina satovuosina valkuaisruokinnan luomuvaatimuksiin. Eli pidän suomalaista tavanomaisesti tuotettua rypsiä puhtaampana valintana kuin romanialaista luomurypsiä, joka on todennäköisesti saanut italiasta "luomupaperit".

Kotieläinpuolelle tarkemmat yhteiset pelisäännöt esim. erikoisrehujen (pötsipotku, kalsiumpastat ym.) käytöstä. Luonnonhoitopelto nurmien kohtelu luomussa?

---

yksinkertaistamalla, simputus tulkinnoissa lopetettava nykyaikainen järki tuotannossa sallittava

---

eos

Ei kokemusta

Typensitojakasvilaji viljelijän oman harkinnan ja tarpeen mukaan-ainoa kriteeri pitäisi olla että typensidonta toteutuu vilelykierron aikana. Nykyinen 5vuotis luomusopimus ajanjakso on suoraan sanoen p--stä,-luomu sopimus pitäisi olla jatkuva, eli kun tekee luomusopimuksen se jatkuu niin kauan kunnes viljelijä jostain syystä haluaa lopettaa-mutta viiden vuoden vähimmäis vaatimus säilyisi peruslohkottain,näinollen uusia lohkoja voisi liittää vuosittain mutta sopimuksen lopettaminen onnistuisi vasta kun viimeinen liitetty lohko on ollut viisi vuotta sopimuksen alla.Tällainen sopimusmalli vähentäisi byrokratiaa-maavuokrasopimusten teko helpottuisi-luomusopimusalat kasvaisivat nopeammin(nykymallin mukaan 4:nä ja 5:nä vuonna ei voi ottaa lisälohkoja sopimukseen)-valvonta ei olisi sen vaikeampi kuin nytt, jokainen peruslohko valvotaan ja sen status todetaan, rinnakkaisviljelyn tarkkailu ja estäminen ei vaikeutuisi se olisi edelleen viljelijän vastuulla.TIEDÄN että tämä on turhaa haaveilua ja ajan tuhlausta koska mitää ei tule muuttumaan.Siitä pitävät kyllä huolen eviran-ministeriön-ja muut pilvissä elävät pykälänikkarit.

Toimivia hivenlannoitteita ei löydy esim. Mn puutteesta kärsiville kasveille. Pitäisi sallia hieman tyypeä sisältävää ruiskutteena levitettävää lehtilannoitetta.

Ehkä suurempi haaste olisi tehdä tuotantoehdot tutuksi muille maatalouden sidosryhmille. Kunnan maatalousasiamies nostaa kädet usein pystyyn kun tulee kysymyksiä luomusta, Ely-keskuksessa on oma pieni porukka joka tuntee, ProAgriassa ehkä yksi neuvoja. Evira tekee omalla osastollaan vain luomua, mutta maatilalle luomu on vain yksi ympäristötuen erityissopimus, jonka hyviäkään tuotantoehtoja ei pystytä soveltamaan muussa toiminnassa.

---

luomuvalvojat voisivat suorittaa samalla tilalle eu-tarkastuksen, kun kumminkin pinta-aloja yms. asioita seurataan

---

Vrt. edellisten kohtien vastaukset ja varmaan pitäisi koko pumaska käydä läpi ja miettiä mikä siellä on oikeasti oleellista luomuuden kannalta. Olisi myös huolehdittava siitä, että luomu huomioitaisiin kaikkia eri tukiehtoja suunniteltaessa. Oleellista viljelijän kannalta on byrokratian kokonaismäärä, (varsinainen pykäläviidakko!) ja suuri ongelma tällä hetkellä on koko maataloutta koskevan tukipaletin sekavuus. Ei luomu elä omassa kuplassaan vaan luomutuottaja joutuu olemaan mukana koko tuki- ja valvontarumbassa. Kokonaisuus on liian raskas, paletin eri osat eivät "kommunikoi" keskenään, monesti ne eivät sovi yhteen. Kukaan ei osaa kokonaisuutta. Virkapuolella asiat on jaoteltu hyvin pieniin osa-alueisiin. Jokainen osa-alue yksinään voi vaikuttaa ihan järkevältä, mutta kun ne kaikki irralliset osat yhdistetään ja lisätään soppaan luonnon yllättävät ilmiöt niin homma ei olekaan ihan niin yksinkertaista kuin miltä se ehkä osina paperilla näytti!

-

Hieman löysentäsin.

-

Vastuuta toimijoille: selkeät kriteerit merkkien käytölle ja toimija voi itse todeta, toimiiko niiden mukaan. Ainakin pientoimijan kannalta se olisi merkittävä etu. Mistä tiloihini voisi edes tulla sekoittuvaa aineksia, kun jokaisen erän joudun ilman luomutodisteluakin hankkimaan luotettaviksi katsomieni tahojen (3-5) kautta?

Tarkastusten hinta ei ainakaan enää saisi nousta.

Maalaisjärkeä esim. tuholaisten torjuntaan heti niiden esiintyessä eikä sitten kun kasvusto on jo liian saastunut luomussa sallituilla kasvinsuojeluaineilla pelastettavaksi.

Ne voisi kirjoittaa ihmisten kielellä ilman määräysmuotoja, positiivisesti. Lannan käytön salliminen vapaammin.

Joustoa lisäämällä. Kasvintuotannossa lisäysaineiston luomuperäisyyttä pitäisi vähentää. Kotieläintuotannossa pitäisi saada käyttää 10% tavanomaista rehua niin kuin ennen. Tuntuu niin typerältä että säännöt rajoittavat tuotantoa kun on varmaa että Suomessa luomutuottajat eivät huijaa. Jos jossain joku myy tavanomaista luomuna niin se tapahtuu torilla.

Luomutiloilla pitäisi olla mahdollista jättää kierron ulkopuolelle 5-10 % ympäristö/ viljelyllisistä syistä

En osaa sanoa, ehkä valvojien tarkastamia poikkeuksia voisi olla ottaen huomioon kokonaisuuden, kuljetukset ym.

Vähentäisin ehtojen sivumäärää ja toivoisin, että ehtojen laatijoissa olisi enemmän myös käytännön viljelyn osaajia. Kieltäisin rehu-luujahon käytön. Jos ko.lannoitteen käyttö tulee kuluttajien tietoon, laskee nousuun lähtenyt luomutuotteiden kysyntä

Etsittävä luomutuotannon pullonkaulat ja korjattava epäkohdat, ainoastaan siten voimme haaveilla luomutuotannon kasvusta ja Luomu Suomesta. Tähän astiset vaatimukset ovat sopineet ainoastaan harrastelija elämäntapa radikaalille partaniekalle, eivät kannattavaan tuotantoon.

Tarkastusmaksut alemmaksi.

Luomu siemenen pakko käyttö tulisi lopettaa.

Lisäisin tapauskohtaista joustavuutta ja maalaisjärjen käyttöä. Jos on käytössä ISO22 000 tms järjestelmä joka takaa raaka-aineiden ja tuotteiden valmistuksen korkean jäljitettävyyden voisi saada helpotuksia.

Pitäisi saada helpopolukuisemmaksi tai ainakin sitten sellainen versio, jonka "ei-ammattilainen" eli esim. tavallinen kuluttaja ymmärtää myös ilman erikoissanoja. Tarkastuksia pitäisi voida tehdä niin, ettei tule miljoonaa erilaista uutta varmistuksenmukaisuusvakuustodistusta kirjoitettavaksi. Viimeisen lenkin, eli kauppojen tarkastusta pitäisi lisätä ja kehittää - siellä on sekaantumisriski suurin koko ketjussa. Lomakkeiden täyttöö vähemmäksi - eikä se tarkoita sitä, että ne siirretään nettiin - lomake se sielläkin on.

---

että ne eivät olisi ristiriidassa muiden tukimuotojen kanssa.

Selkokielistä tekstiä, jotta myöskin Eviran ylitarkastajat johtaja ja henkilökunta osaavat tulkita sitä Tulkintoja ei voida sysätä viljelijän/toimijan niskaan

---

selkeämmäksi

---

palaute kentältä voitaisi hyödyntää paremmin osaavat virkamiehet

---

Kyllä tämä elintarviketilojen vaatimukset on selkeä rajoite, se rajoittaa merkittävästi luomu/lähiruoan jalosteiden eteenpäinvientiä. Ikävää on se, että vaatimukset ovat samat isoille ja pienille. Kuitenkin suurten määrien käsittelyssä on erilaiset riskit kuin pienten määrien käsittelyssä. Eurooppalaisessa vertailussa meillä nämä säännökset estävät jopa ruokakulttuurin edistämisen ja pitää tuotantolangat isojen käsissä. Siinä mielessä se on nähtävä kilpailua rajoittavana.

---

että ei mentäisi liian pikkumaisuuksiin paperitöissä vaan keskityttäisi enemmän siihen mitä pellolla tai navetassa tapahtuu

---

Kaikki ehdot tulisi suhteuttaa kustannustehokkuuteen. On kaikille turhauttavaa, kun parin aarin tai sentin takia virkamiehet ajelee autolla ja viettää maastossa tuntikausia. Parempaan onnmenty, kun kartat ja lomakkeet on netissä. Ohjelmat voisivat olla interaktiivisia. myös tarkastuksia voisintehdä netissä.

Pitää muistaa, että Suomessa jotkin asiat ovat erilaila kuin muualla Euroopassa. Muotoillaan ehdot meille sopiviksi. Ehtoja laadittaessa pitää muistaa, että edistetään luomutuotannon lisääntymistä eikä hankaloiteta sitä.

Pienempien eläinmäärien pitoa tukemalla

Jaa a. Inhimillistämistä. Kohtuullistamista. Pienelle tilalle sanktiot voivat olla kuolinisku, isommalla "ei tunnu missään". Jonkinlaista progressivista otetta siihen. Viljelijä joutuu liian usein kärsimään muiden virheistä. Tai vaikka luonnon olosuhteista.

---

vaatisin entistä tarkemman selvityksen siitä mitä esim luomumaitotilalla on eläimille syötetty, mistä hankittu jne.

Luomutilan omistussuhteissa tapahtuvista muutoksista pitää ilmoittaa nykyehtojen mukaan 14 päivän kuluessa. Siinä ajassa ei esim. tilan emäntää ehditä yleensä edes haudata ja pitäisi kyetä jo ilmoittamaan kuolinpesästä oikealla lomakkeella ELY-keskukseen. Kohtuullinen aikaraja olisi mielestäni 30 päivää. Sama sääntö myös luomujatkojalostuksessa ja luomukeruuotannossa. Tähän inhimillistävä tarvittaisiin inhimillistävä muutos.

Show me how, please. Ehkä jo osaava toimija voisi opastaa uusia. Koulutus, opastus, ohjaus.

Poistaisin sieltä kaikki poikkeukset. Ne rapauttavat luomun uskottavuutta. Luomusta tulee samanlaista "meilkein luomua" kuin tavanomaisestakin. Joko luomu tai ei. Ei ole mitään melkein luomua. Esimerkkinä rehut ja eläinten kytkeminen pienillä tiloilla. Jotenkin pitäisi saada ravinnekiertotarkastelu koko yhteiskunnan tasolle eli ravinteet takaisin kiertoon.

Väljentäisin rehuvaatimuksia

Paperiohjeiden maksimipituus 5 A4-liuskaa. Käytännön viljelijät mukaan laatimaan ohjeita, niin että niistä saadaan helpotajuiset. Ohjeet pitää pystyä kirjoittamaan sellaisella kielellä, jota viljelijät ymmärtävät. Ohjeissa ei pidä luetella itsestään selvyyskäsiä eikä lillukanvarsia vaan mikä on oleellista. Lisänä esim. audiota, videota, PowerPoint-esityksiä. Ohjeiden laatimisen lähtökohtana tulisi olla lukija eli viljelijä. Kirjoittajan pitäisi tuntea viljelijän käsitteistö ja ajatusmaailma, että osaa kirjoittaa tekstiä, joka on ymmärrettävää. - Ylipäättänsä viljelijälle pitäisi jättää enemmän tilaa tehdä omia valintoja; kylvöt ja muokkaukset pitäisi pystyä tekemään sen mukaan mikä on maan rakenteen ja esim. kuluttajien kysynnän mukaan järkevää, ei sen mukaan mitä ohjeet tai tarkastaja määrää. Orjallinen ohjeiden noudattaminen estää viljelijän kehittymisen ammatillisesti ja sehän tulisi olla tavoite - kehittää koko ketjun myös luomutuottajien osaamista. Saada heidät kokemaan tarkastustoiminta hyödylliseksi. Toki tämä edellyttää tarkastuksien uudelleen arviointia kaiken kaikkiaan. Miettikää mitä nykyisillä ohjeilla saavutetaan (passivoidaan viljelijä) ja toisaalta miten voisitte saada viljelijän kokemaan teidän työenne tarpeelliseksi?

---

selkeyttä tulkintoihin

---

mainittu edellä

Otetaan ergonomia mukaan. Kevytkaluston sisäpinnalle sellainen suojausaine, joka ei anna hunajaan tai mehiläisiin jäämiä. Sallitaan verkkopohja talveutuksessa kosteuden poistamiseksi talveutuksen aikana paljonlumisilla seuduilla. Kosteus tappaa ei kylmä. Olen aloittamassa luomumehiläishoitoa.

---

vaatisi enenemmän aikaa kirjata, mutta ainakin: esim jos luomurehua on saatavilla 500 kg 500 km päässä, joudun ottamaan sen (ja voi olla kuinka huonoa ja kelvotonta käyttää) hirveällä rahtikustannuksella, enkä saa ottaa naapurista poikkeusluvalla hyvää tavanomaista tavaraa. voisiko tätä helpottaa? rahat tulee kaikilta osin muutenkin jo tosi kalliiksi kun erikoiseriä joutuu pitkin Suomea tilaamaan. Eläinten kohdalla pitäisi olla varmuus tasapainoisen ruokinnan takaamisesta, ennenkuin ehtoja kiristetään. Tuottaja ei saa olla koekäyttäjä, että kuoleeko eläimet vai ei, tai kuinka paljon tuotos putoaa, kun yrittää etsiä sallittujen rehuaineiden joukosta soveltuvaa ratkaisua.

Asiakirjaselvityksistä pitäisi olla sähköinen järjestelmä Evirassa, josta sen ajantasaisuuden voi tarvittaessa tarkastaa ketjussa seuraavakin. Kun raaka-aineiden ja tuotteiden toimittajia voi olla paljon niin pelkästään paperisten kappaleiden pyytämiseen ja mapitteluun käytetään Suomessa ihan turhaa aikaa. Se voi olla kirjattu viljelijän nimellä, mutta viljelijä myy tuotteensa toiminimellä ja sille ei olekaan asiakirjaselvitystä. Olen saanut jopa pelkästään yrityksen nimen sisältävän Porin ely keskuksen antaman asiakirjaselvityksen ei tuotetta, ei voimassaoloaikaa! Uuden lehtimerkin ohje ja valvontaohje selväksi, nyt on vaikka minkälaisia pakkauksia jo painettu ja painatuksen korjaus on turhan kallis kuluerä.

Kohti suuntaa, jossa ehtojen noudattaminen tulisi yhä taloudellisesti kannattavammaksi.

Ensimmäisenä sv vuotena tulisi ilman poikkeuslupia sallia tavanomaisen siemenen käyttö, pl tuotanto, joka erityisesti vaatii lm alkuperäisen lisäysmateriaalin (e. marjat ja hedelmät). Samoin omat tavanomaiset rehut tulee sallia uuteen satoon saakka ensimmäisenä siirtymävaihevuotena kotieläintaloudessa muussakin kuin pelto ja eläintuotannon samanaikaisessa siirtymisessä.
